ΒΩΜΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΧΡΟΝΟΣ Α'. — ΑΡΙΘΜΟΣ 12

Ἀθήνα, Ἀπρίλης 15 — 1919

Τὸ φύλλο λεπτὰ 40. Στὸ ἐξωτερικὸ μισὸ φράγκο.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ :

ΝΙΚΟΥ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ : *Οἱ Ἄθλιοι (συνέχεια).*
ΦΩΤΟΥ ΓΙΟΦΥΛΛΗ : *Ἀπὸ τὸ τραγοῦδι τῆς Κοντέσσας.*
Α. Ν. ΓΙΑΛΟΥΡΗ : *Καπετάνιος.*
ΤΕΛΛΟΥ ΑΓΡΑ : *Ἀνακρέων (μετάφραση).*
ΓΙΑΝΝΗ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗ : *Ἕνα κῦμα.*
ΕΛ ΙΒΡΑΚΗ : *Παῖξτε Βιολιά.*
SPIESS : *Ἕνα γράμμα.*
BYRON : *Ἡ πρώτη ἀγάπη.*
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ : *(Γ. Βρισιμιτζάκη: Τ. Μαλάμου: Ρόδα Θαλάμου.— Γ. Ἰβράκη: Ἡ πνευματικὴ κίνηση στὴ Πόλη).*
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ.
ΓΡΑΜΜΑΤΑ.

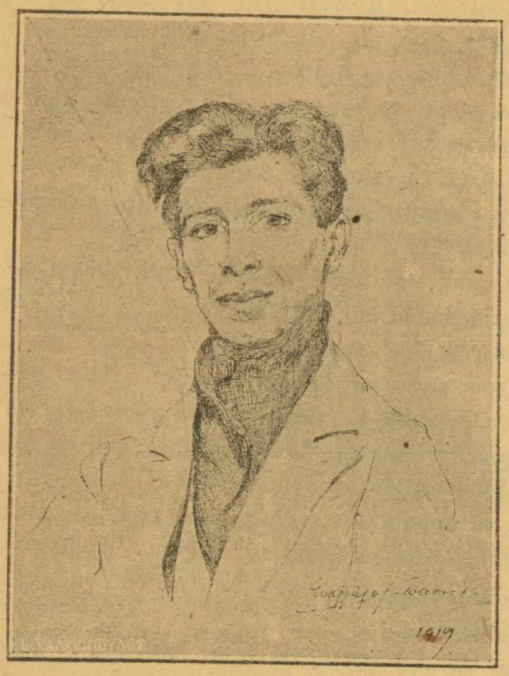

ΝΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

(Σκίτσο Ε. Ἰωαννίδου)

ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

(Συνέχεια)

Μιὰ γυναῖκα, ἡ μάννα του, κατάκειτη.... ἄρρωστη βαριά.—Ἦρθε ὁ γιατρὸς ἐτίτηδες ἀπὸ τὴ χώρα... Τῆς δίνει λογὶς γιατρικά. —«Νὰ μὴ συγχίζεται» λέει «Νὰ μὴ λυπῆται».... κι' αὐτὴ ὅλο κλαίει ! —Βγῆκαν τὰ περβόλια στὸ σφυρί.—Τί θὰ πῇ αὐτό; ... εἶνε γιὰ νὰ κλαίῃ κανείς;—Θυμᾶται !.... πρὶ λίγες μέρες παρακαλοῦσε τὸν Ἅγιο : «Ἀγιέ μου γλύτωσέ μας τὰ χτήματά μας....» —Γιατί κλαίει τώρα ;... Κ' εἶπε κι' ὅλας ὁ γιατρὸς πῶς δὲν πρέπει.... Γιατί δὲν παρακαλεῖ καλλύτερα τὸν Ἅγιο ;... Ποιὸς ξέρει, μπὰς καὶ καταιβάσῃ τὰ μάτια του ποῦ βλέπουν ὅλο στηλά!! —Γιατί τὸ καντῆλι του εἶνε ζβυστό ;.... Πέρασε μιὰ πεταλοῦδα, μαύρη καὶ μεγάλη, ἐρχούμενη ἀπὸ τὸν κῆπο ποῦ βγῆκε στὸ σφυρὶ κ' ἔτεσε τυφλὴ ἀπελπισμένη ἀπάνω στὴ φλογοῦλα.... καὶ τὸ 'ζβυσε, καὶ κάϊκε μαζί ;... —Περνᾶνε ἀπ' ὄξω...« «Τοῦ 'μεινε τοῦ παπᾶ» λένε.—«Ἄχ τό 'φαγε ὁ παπᾶς !...» στέναξε ἡ μάννα. —«Πόσο βγῆκαν ἄραγες;.... ἄραγες σκέπασε τὸ χρέος ;.... ἔμεινε παρακάτου;... περίσεψε τίποτις ;»—Ἔρχεται ὁ πατέρας.—Εἶνε μεθυσμένος ;... Ὄχι, εἶνε μαραζωμένος.... γερασμένος...—Σιωπή. —«Περίσεψε τίποτις ;»—«Μιὰ λουρίδα δεξιά.... σύνορο οἱ

ΑΠΟ 15-20 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΕΓΓΡΑΦΗΤΕ ΕΙΣ

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ

ΤΩΝ 75,000,000

Ἔχει τόσην ἐγγύησιν ὥστε νὰ εἶνε ἡ ἀσφαλεστέρα τοποθέτησις.
Ἔχει τόσα προνόμια ὥστε ἡ πραγματική του ΠΡΟΣΟΔΟΣ εἶνε **7.50** ο)ο.
Ἔχει τόσας εὐκολίας εἰς τὴν πληρωμὴν ὥστε καὶ ὁ πτωχότερος νὰ γίνῃ κάτοχος μιᾶς ὁμολογίας.

ῥοδακινιές.... ὄξω οἱ ῥοδακινιές.... ὥς τὸ φράχτη τῆς Δεσποινοῦς.»—«Ἄχ!» —Σιωπή. —«Βαρέσανε γιὰ τούτη τὴ λουρίδα δυὸ χιλιάδες.... πέσαν' ὅλοι σὰ λυσσασμένοι.... Στ' ἄλλα κανεὶς δὲ βάραε.... κανείς!... Δὲν ἦταν τούτη δημοπρασία... βαροῦσε ἕνας-δυό.... βαροῦσε ἕνα ἐλάχιστο ὁ παπᾶς.... Ἀλαοῦνα ἀλλατοῦε.... Τσιμουδιά.... κανείς.... περνοῦσε ἡ ὥρα, κ' ἔπεφτε στὸν παπᾶ!»—Σιωπή.—Κ' ἡ ἄτιμη.... ἡ σκύλα ἡ Μαρουδιά!... γέλοια καὶ γέλοια! —Τὸ παιδί, αὐτός,.... ἀκούει προσεχτικά.... Χάσανε τὰ χτήματά τους!... ὁ Ἅγιος δὲν ἄκουσε ποῦ τὸν παροκαλοῦσε ἡ μάννα του....—Καταλαβαίνει, τώρα, τὶ εἶνε τὸ σ φ υ ρ ί.... Μὰ ἡ Μαρουδιά;... γιατί γελοῦσε καὶ ὅλο γελοῦσε ἡ Μαρουδιά;! —Μπαίνει ὁ παπᾶς.—Εἶνε ὅλος καλωσύνη καὶ τρόπους!... «Μὲ τὴν ὑπομονή σας νὰ μαζέψετε ὅτι καρπὸ ἀπόμεινε.... καὶ τὸ ἐλάχιστο λαχανικό».—Σιωπή.—«Δὲν πρέπει νὰ βαρυγγομᾶτε... μὲ τὸ δίκιο μου τὸ πῆρα καὶ μὲ τὸ νόμο..., κάντε μοῦ το χαλάλι....»—Σιωπή. —«Γιατί τὸ καντῆλι τοῦ Ἅγιου εἶνε ζβυστό;» —Σιωπή.... Κανεὶς δὲν ἀπαντάει στὸν παπᾶ. —Λέει τοῦ πατέρα: «Ἄ θέλεις νὰ μοῦ δώσῃς καὶ τ' ἄλλο κομμάτι...» —«Δὲν τὸ δίνουμε,... δὲν τὸ δίνουμε...» φωνάζει ἡ μάννα. —«Ἀνέβη δυὸ χιλιάδες.... δίνω ἀκόμη κάτι τίς...» —«Δὲν τὸ δίνουμε!... Μὴν τὸ δώσῃς Βαρνάβα!... νὰ 'χουμε... ἄχ!... κ' ἐμεῖς ἕνα κομμάτι γῆς....»

—

Μιὰ γυναῖκα, ἡ μάννα του, ἄρρωστη βαρειά.—Κόσμος μαζεμμένος στὴν αὐλή!.... Ὁ γιατρός, φεύγοντας εἶπε ἕνα λόγο κι' ἀρχίσανε νὰ θρηνοῦν!—Θὰ βγῇ καὶ τ' ἄλλο κομμάτι τοῦ περβολιοῦ στὸ σφυρί; Θὰ πουληθῇ τὸ ἀμπέλι; —Ὄχι... «Θὰ πεθάνῃ!».... Κλαίει κι' αὐτός, ἕνα μωρὸ παιδί.... Γιατί;... Ὅλοι κλαῖνε ὅταν πεθαίνει κανείς.... —Μιὰ γειτώνισσα τοῦ λέει: «Σώπα... πάψε τὸ κλάμα καψερό, κι' ἔλα νὰ φιλήσῃς τὸ χέρι τῆς μάννας σου...—Μιὰ ἄλλη τοῦ σκουπίζει μὲ τὴν ποδιά της τὰ μάτια καὶ τὴ μύτη. —«Νὰ μὴ τὸ δῇ κλάμενο λέει»—Τί χλωμή!...—«Εἶναι τὸ παιδί σου.... Ὁ Βαγγέλης σου καὶ θέλει νὰ σοῦ φιλήσῃ τὸ χέρι....» —«Ἄχ δὲν τ' ἀναγνωρίζει» —«Τὸ γνώρισε!»— «Ἄπλωσε τὸ χέρι —Τὸ παιδὶ τὸ προσκυνᾶ—Τί χλωμὸ καὶ κρύο!—Ἔχε τὴν εὐχή μου... καὶ νὰ προκόψῃς....»—Κλάματα βουβά... —Πάρτε τ' ὄξω τὸ παιδί!» λέει ὁ πατέρας. —«Ἄχ κόρη μου!!»... μπήγει μιὰ φωνὴ ἡ γιαγιά. —«Ἐπαράδωσε!» λέει μιὰ γυναῖκα. —Σηκώνουνταν κλάϊματα γοερά!.... Γυρίζει καὶ βλέπει τὴ μάννα του νὰ θωρεῖ στηλά!.... Σὰν τὸν Ἅγιο θωρεῖ στηλά!!.... —Ἔλα ἀρφανό μου πᾶμ' ὄξω.»—«Πέθανε!» λένε.... —Γιατὶ θέλησε νὰ πεθάνῃ;!.. Ἄκουσε τὴ γιαγιά του νὰ λέῃ μὲ παράπονο «Τ' ἀποφάσισες κόρη μου, νὰ κατέβῃς στὴ γῆς!»... «Εἶχες καϋμὸ ποῦ 'χάσαμε τὰ χτήματά μας» λέει ὁ πατέρας «τώρα πῶς θὰ μείνῃς γιὰ πάντα σὲ δυὸ πῆχες γῆς;» —Ἀλήθεια!... ἡ μάννα ἀγαποῦσε πολὺ τὴ γῆς!!.. —Τέμισε τὸ σπῆτι κ' ἡ αὐλή.....Ὅλοι κλαῖνε... κλαίει καὶ τ' ἀρφανό, αὐτός. —«Φέρτε το νὰ τὴ νεκροφιλήσῃ!» —Δὲν τοῦ λένε τώρα νὰ πάψῃ τὸ κλάϊμα... Καμμιὰ δὲν τοῦ σκουπίζει τὰ μάτια.... Τοῦ σκουπίζουνε μόνο τὴ μύτη.—Τί χλωμή! —Τί κρύα! —Τὰ μάτια κλειστά... κι' ὁ Ἅγιος στὸ στῆθος της μὲ τὰ μάτια ἀκόμη στηλά!!....

5

Ὁ Βαγγέλης παλληκάρι δεκαχτῶ χρονῶ, ἔδειχνε πῶς θὰ πρόκοβε στὸ χωριό. Ἀρφανὸς κι' ἀπὸ πατέρα, μὴ ἔχοντας παρὰ μιὰ γρηὰ γιαγιὰ ἀπὸ τὴ μάννα του, κ' ἕνα γέρο παπποῦ ἀπὸ τὸν πατέρα του, χωρὶς μοῖρα στὴ γῆς τοῦ χωριοῦ του πάρεξ τὸ κηπάρι, ποῦ γλύτωσε ἀπὸ τὸν πληστηριασμὸ καὶ κάμποσο χερσοτόπι («Βυνό, πέτρα σιεῖρα,» καθὼς ἔλεγε ὁ παπποῦς του «τὸ μόνο ποῦ 'λαβε ὁ πατέρας ἀφ' τὴ μάννα σου,») δὲν ἀποφάσισε παιδὶ ὄντας ν' ἀφίσῃ τὸν τόπο του καὶ νὰ πάῃ κι' αὐτὸς στὴ χώρα νὰ δουλέψῃ.

Οἱ γέροι του, μ' ὅλον' ἀπ' τὸν καιρὸ ποῦ συμπεθερέψανε δὲν ἐπάψανε νὰ σκυλλοτρώγουνται ἀναμεταξύ τους, ἤτανε σύμφωνοι στὸ ὅτι ὁ Βαγγέλης ἔπρεπε νὰ μείνῃ στὸ χωριὸ καὶ τρανεύοντας, ν' ἀποχτήσῃ χτήματα ἀνάλογα μὲ 'κεῖνα ποῦ 'χασε ὁ πατέρας του, κι' ὁ νέος, πιστὸς θεματοφύλακας τῆς πατρικῆς παραγγελιᾶς αἰσθάνονταν τὴν ὑποχρέωση ν' ἀποχτίσῃ τὰ ἴδια τὰ χτήματα ποῦ τοὺς πῆρε ὁ παπᾶ-Μιχάλης.

Ὁ παπποῦς, τοῦ παράγγελνε νὰ μάθῃ κυνῆγι, νὰ πάρῃ τὰ εὐλεύθερα βουνὰ καὶ τοὺς λόγγους καὶ κυνηγὸς νὰ σκοτώνῃ ἀλεποῦδες καὶ κουνάβια πῶχωνε ζήτησι τὰ δερματά τους ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους γιὰ νὰ μπορέσῃ μὲ τὰ κέρδη τοῦ κυνηγιοῦ ν' ἀγοράζῃ κομμάτι-κομμάτι γῆς.

Ἡ γρηὰ, τοῦ παράγγελνε νὰ καλλιεργήσῃ τὸ χερσοτόπι ποῦ εἶχε δώσῃ προῖκα στὴ μάννα του κι' ὁ πατέρας του τὸ ἄφισε καὶ τὸ παραμέλισε. «Θιὸς τόνε στράβωσε, γυιέ μ',» ἔλεγε, «ἀλλοιῶς θὰ χανότανε καὶ τοῦτο... Ἀργὰ κατάλαβε τὴν ἀξία του καὶ ῥίχτηκε στὴ δουλειά· μὰ ἦρτε ὁ Χάρος καὶ τὸν βρῆκε».

— Βρὲ σύ...! τοῦλεγε, κεῖνες τὶς δέκα ῥίζες, τ' ἀμπέλι πάνω κεῖ.... Γιὰ νὰ τὶς ἀναστήσῃ ὁ κύρις σου.... τὸ χῶμα κουβαλοῦσε μὲ τὴ χοῦφτα του, καὶ μέσ' τὸ στόμα του ἔφερνε τὸ νερό!...

Καὶ δείχνοντάς του ἕνα μέρος τοῦ βουνοῦ σπασμένο ἀπὸ τὸ λοστὸ τοῦ 'λεγε:

— Σκυλλί!... Θωρεῖς ἐτούτη τὴν πέτρα;...! Μὲ τὰ δόντια του τὴν ἔφαγε ὁ κύρις σου σὰν ἐκατάλαβε τὶ χτῆμα μποροῦσε νὰ σηκώσῃ....

Ἔτσι, ἡ γρηὰ προσπαθοῦσε νὰ τόνε πείσῃ πῶς τὸ χερσοτόπι της ἤτανε θησαυρὸς ἀνεκμετάλλευτος, καὶ τὸ παλληκάρι ποῦ θυμώτανε τὸ μῦθο τοῦ γεωργοῦ ποῦ παιθένοντας εἶπε στὰ παιδιά του πῶς ἤτανε θησαυρὸς κρυμμένος μέσ' τ' ἀμπέλι ποῦ τοὺς ἄφισε γιὰ μόνη κληρονομιά, δούλευε ὅλη μέρα σπάνοντας τὴν πέτρα, καὶ μακραίνοντας ὁλόενα τὴ στενόμακρη λουρίδα τοῦ περβολιοῦ του, μέσα στὸ βουνό.

Κι' ὅταν τὴ νύχτα κατάκοπος ἔπεφτε νὰ κοιμηθῇ, αἰσθάνονταν, ὁ γαυριασμένος ἔφηβος, ἕνα παγωμένο χέρι νὰ γλυστράῃ μέσα στὰ θερμά του σκέλια, καὶ μιὰ φωνὴ νὰ λέῃ: Ἔχουμε σερνικὸ ἐμεῖς... ἀμέ! ἔχουμε σερνικὸ... κι' ὁ παπᾶς ἔχει θηλυκὸ καὶ θὰν τοῦ τὰ πάρει προῖκα.....»

Ἔχανε τὸν ὕπνο του, κι' ἀναθυμόταν τὸν πατέρα του καὶ τὰ μικράτα του ἔτσι:

—

Τρίγος.—Σταφύλια.—Εἶνε ἕνα μικρὸ ἀμπέλι στὸν κάμπο καὶ θὰ 'βγῃ στὸ σφυρὶ ὅταν ἀποτρυγηθῇ.—Δὲν εἶνε ποιὰ ἡ μάννα νὰ παρακαλέσῃ τὸν Ἅγιο.... νὰ στενάζει καὶ νὰ κλαίῃ!..... Εἶνε μόνο ἡ γιαγιὰ καὶ μουρμουρίζει: «Ἀχαΐρευτε δὲ θ' ἀφίσῃς στὸ παιδί σου οὔτε ὀβόλο γῆς! —Προχτὲς μιὰ γυναίκα εἶπε: «Δὲ σαράντησε ἡ μάννα του καὶ τὴ ξέχασε κι' ὅλας πέντε χρονῶ παιδί!»—Ψέμματα.... Θυμᾶμαι μά δὲ λέω τίποτις..... Πῶς!..... Θαροῦνε πῶς δὲ ξέρω γιατὶ φορᾶμε ὅλοι μαῦρα;!—Σήμερα θυμᾶμαι ποιὸ πολύ... εἶνε τὸ σπῆτι μας γεμάτο σταφύλια... Τὰ στέλνει ὁ πατέρας ποῦ τρυγάει τ' ἀμπέλι.... Δὲν εἶνε ἡ μάννα γιὰ νὰ χωρήσῃ 'κεῖνα ποὺ θὰ μείνουνε στὸ σπῆτι ἀπὸ κεῖνα ποῦ θὰ πᾶνε στὸ πατηῆρι.—Εἶνε μονάχα ἡ γιαγιά.— Ἡ γιαγιὰ θὰ κρεμμάσῃ τὰ μεγάλα τσαμπιὰ στὰ δοκάρια;.. Ἡ γιαγιὰ θ' ἁλώσῃ σιὸν ἥλιο γιὰ σταφίδα;..... καὶ ἡ γιαγιὰ θὰ κάνῃ μουσταλευριά;.... καὶ μουστοκούλουρα θὰ κάνῃ ἡ γιαγιά;!—Ἔρχεται ὁ πατέρας....—Δὲ χωρατεύει τώρα μὲ τὴ Μαρουδιά.... Μιλάει μὲ τὸν παπᾶ...—Τί θέλει ὁ παπᾶς;... Δὲ χρωστᾶμε ποιὰ στὸν παπᾶ.... Τ' ἀμπέλι θὰ μᾶς τὸ βγάλῃ στὸ σφυρὶ ἡ Βασίλενα ἡ μαμμή, ποῦ τῆς χρωστᾶμε πεντακόσιες δραχμὲς—Μὲ τὸν πατέρα μπαίνει κι' ὁ παπᾶς..... Τί θὰ πῇ σὰ θὰ δῇ τὸ καντῆλι τοῦ ἅγιου σβυστό;—Τίποτα!... Λέει μόνο: «Δός μου τὸ περβόλι.. σοῦ δίνω δυὸ χιλιάδες ἑκατό.... Πλερώνῃς τὸ χρέος σου καὶ μὲ τὰ ῥέστα..... ἄκου μου ποῦ θέλω τὸ καλό σου.... μὲ τὰ ῥέστα ἀγόρασε πρόβατα νὰ ξαναστιλλωθῆς....— Ὁ πατέρας στενάζει: «Ἀπὸ χτηματίας Βυσκός.»—«Δὲν μπορῶ νὰ σοῦ τὸ δώσω.... πάρε ἃ θέλεις τ' ἀμπέλι.... Τὸ χατῆρι σου τὸ θέλω μὰ δὲν μπορῶ τί ἔχω ἄρα καὶ κατάρα ἀπὸ τὴ σιχωρεμένη νὰ μὴ τ' ἀποξενωθῶ»—«Καὶ λογαριάζεις τοὺς νεκρούς;»—Σηκώνεται καὶ φεύγει ὁ παπᾶς.—«Θεομπέχτη!» —Ἔρχεται ἡ Δεσποινοῦ τοῦ Γιαννοιλῆ.—«Γιατὶ δὲ δίνεις τὸ περβόλι στὸν παπᾶ;..... «Δὸς του το... ἢ δόσε το σὲ μᾶς....»—Σιωπὴ—«Δῶσε τὸ περβόλι γιὰ νὰ πλερώσῃς τὸ χρέος σου καὶ νὰ σοῦ περισέψουν καὶ παράδες.... Νὰ σοῦ μείνῃ καὶ τ' ἀμπέλι γιατὶ ἂν ἔβγῃ στὸ σφυρὶ θὰ τὸ χάσῃς γιὰ τὸ τιποτις»—«Ἄμε στὸ καλό,.... μὲ συμπάθειο δηλαδής.... μὰ δὲν τὸ δίνω...—Σιωπὴ—«Καὶ τί τὸ θέλεις... μιὰ λουρίδα γῆς; σὰ σφίνα ἀνάμεσα στὸ περβόλι τοῦ παπᾶ καὶ τοῦ δικοῦ μας;.... Τι τὸ θέλεις;!»—«Τὸ θέλω... ἔχω τ ὸ σ κ ο π ό μ ο υ—Σιωπὴ—Ὁ πατέρας συλλογιέται.... Συλλογιέται κ' ἡ Δεσποινοῦ—Ὁ πατέρας ἀνάβλεψε τὴ Δεσποινοῦ καὶ τῆς λέει: «Καὶ τί σᾶς πειράζω ἂν εἶμαι ἀναμεσὸ τῶ χτημάτων τοῦ παπᾶ καὶ τῶν δικῶνε σου;»—«Τίποτις.... τίποτις, μὰ ἔχουμε κ' ἐμεῖς τὰ σ χ έ δ ι ά μ α ς...—Ὁ πατέρας γουρλώνει τὰ μάτια... Σκέφτεται...

—

Ἕξη χρόνια,—ἕξη χρόνια δίχως μάννα!.... μόνο ἕνα πατέρα γερασμένο πρὶν τὸν καιρό του, τὴ γιαγιά μου τὴν μουρμούρα καὶ τὸ γρυνιάρη τὸν παπποῦ μου.—«Εἶνε,» λέει ὁ πατέρας «ἔντεκα χρονῶ καὶ δίχνει πῶς θὰ γίνῃ λεβέντης.»—Ἐγὼ πατέρα;—Ναί!.. σύ!... Θὰ γίνῃς λεβέντης καὶ θ' ἀποχτίσῃς τὰ χτήματα»—Πότε;!—«Σὰ θὰ βγάλῃς μουστάκια....» Καὶ συλλογιέται τὸ παιδί: Μὲ τὰ μουστάκια θὰ ξεφυτρώσουνε καὶ τὰ χτήματα!;— «Νὰ ἔχεις τρόπο,» λέει «μὲ τὸν παπᾶ.... Ἄμα τὸν θωρεῖς νὰ σηκώνεσαι καὶ νὰ τοῦ φιλῆς τὸ χέρι... κι' ἄμα κρατάει τίποτις νὰ τὸ πέρνῃς καὶ νὰ τοῦ τὸ σηκώνῃς»—«Τοῦ παπᾶ ποῦ μᾶς πῆρε τα χτήματα, πατέρα!;»— «Νὰ τοῦ δείχνῃς σέβας γιὰ νὰ σοῦ τὰ δώσῃ πίσω.....»

—

Ἡ Μαρίνα τοῦ Παπᾶ δὲ θέλει νὰ παίζουμε μαζύ.. .... Περνάει ἀπὸ τὸ περβόλι μας καὶ πάει καὶ βρίσκει τὸν Ἀντώνη τῆς Δεσποινοῦς.—Ἀνοίγει τὸ φράχτη... «Δικός μας εἶνε ὁ φράχτης» λέει, «ἐμεῖς τόνε βάλαμε»... «Τὸ ξέρω.... δὲν τὸ ξέρω;!... Εἶπα τίποτες;!... Ὄχι!.—Ἀνοιγει τὸν ἄλλο φράχτη... Τοῦτος εἶνε δικός μας.... ὁ παπποῦς μου τὸν ἔβαλε ὅταν ἦταν ἀκόμη χερσοτόπι τὸ χτῆμα τῆς Δεσποινοῦς τοῦ Γιαννοιλῆ... μὰ δὲ λέω τίποτις!—Ὁ πατέρας λέει πῶς πρέπει νὰ 'μαι καλὸς μὲ τὴ Μαρίνα.—Ἡ Χρηστίνα εἶνε καλὴ μαζί μου.... Θέλει νὰ παίζουμε, μὰ τὰ χτήματά της εἶνε μακρυὰ ἀπὸ τὰ δικά μας....—Ὁ Γιάννης τοῦ Παπᾶ, θέλει νὰ περάσῃ ἀπὸ δῶθε νὰ παίξουμε.... «Δὲν παίζουμε καλλίτερα στὸ περβόλι... ἀποκεῖθε, ποῦ εἶνε ἀπλοχωριά;...»—«Ὄχι!... δὲν εἶνε δικό σας τὸ περβόλι.... τ' ἀγοράσαμε....»—Τὸ ξέρω!... δὲν τὸ ξέρω;!—Σκέφτουμαι: «Τοῦτο εἶνε δικό μας.... δὲ σᾶς τὸ πουλήσαμε καὶ τοῦτο».... ὅμως δὲ λέω τίποτις..... «Καλά, ἔλα Γιάννη νὰ παίξουμε»—Ἔρχεται κ' ἡ Μαρίνα μὲ τὸν Ἀντώνη.... Καταπατοῦνε τὰ φυτά..... ὁ πατέρας δὲ θυμόνει..... Νὰ μὴ μαλλώνω, λέει μὲ τὴ Μαρίνα καὶ τὸ Γιάννη.—Ἀκούω τὴ Μαρίνα ποῦ λέει στὸν Ἀντώνη τῆς Δεσποινοῦς «Σὰ θ' ἀγοράσουμε καὶ τοῦτο τὸ περβόλι θὰ βγάλουμε καὶ τοὺς δυὸ φράχτες καὶ θὰ σμίξουνε τὰ χτήματά μας».... «Ναί»... Σκύβει καὶ τῆς λέει κάτι τις κρυφὸ καὶ γελοῦν!...—θυμοῦμαι!... Οἱ γονεοί τους θέλουν τὸ περβόλι μας... «Ἔ χ ο υ μ ε τ ὰ σ χ έ δ ι ά μ α ς» λένε!

—

Ὁ πατέρας ἄρρωστος, κατάκειτος.... καὶ στὰ περβόλια ἀποτρυγᾶνε—Εἶνε καὶ ἡ γιαγιὰ στὸ περβόλι κι' ἀποτρυγάει μονάχη. Ὁ παπποῦς κουβελιάει ἀγκομαχόντας—Ποιὸς θὰ συγυρίσῃ τὸν καρπό;—Ἄχ! μάννα μου!—Ἔχουμε κάτι λίγα κυδώνια καὶ μῆλα.... ἀπὸ ἀλλάδι καὶ ῥοδάκινο τίποτις.—Οἱ μεγάλες ἀχλαδιὲς κ' οἱ ῥοδακινιὲς μείνανε στὴ γῆς; ποῦ μᾶς πῆρε ὁ παπποῦς, κ' οἱ καινούργιες ποῦ φυτέψαμε δίνουν ἐλάχιστα.—Ὁ παπᾶς κάθε χρόνο μᾶς στέλνει ἕνα καλάθι γεμᾶτο ἀχλάδια καὶ ῥοδάκινα..... Θὰ στείλῃ καὶ τώρα;—Λογοφέρανε καὶ μαλλώσανε.... Κάτι τοῦ εἶπε ὁ πατέρας κι' ἄρχισε τὰ γέλοια!.... Ὁ πατέρας θυμώνει.... φωνάζει.... κι' ὁ παπᾶς ὅλο γελᾶ!—Ἔρχεται ἡ Μαρίνα κι' ὁ Ἀντώνης τῆς Δεσποινοῦς..... Κρατᾶνε ἕνα καλάθι μὲ ἀχλάδια καὶ ῥοδάκινα—Θὰ τὰ πάρουνε στὸ σπῆτι τοῦ Ἀντώνη;.....Ὄχι..... Τὰ φέρνουν κατὰ δῶ....—«Πατέρα! μᾶς στέλλει ἀχλάδια καὶ ῥοδάκινα!» καὶ χοροπηδῶ —«Ἄχ»—«Φέρτετα δῶ!»—«Χαιρετίσματα πέστε του..... κ' εὐχαριστῶ πολλὰ» Τὰ θωρεῖ ὁ πατέρας μὲ λιχουδιά!.... ἀμ' κ' ἐγώ;! —Πέρνει ἕνα ροδάκινο ὁ πατέρας κ' ἕνα ἀχλάδι ἐγώ. —«Ὤχ!»—Ἡ Μαρίνα κι' ὁ Ἀντώνης παρατᾶνε τὸ καλάθι καὶ ζμίγοντας τὰ χέρια φεύγουνε γελῶντας —«Βρωμόπαιδα!.... Βρωμόπαιδα!!» «Τί σοῦ κάνανε πατέρα;!»—«Βρωμόπαιδα!» καὶ ῥίχνει τὸ ῥοδάκινο ξωπίσω

τους!—«Τί ἔπαθες πατέρα ;!»—Σιωπή.—Θὰ κατέβη ἀπὸ τὸ στρῶμα ;.... Γύρισε καὶ κάθισε στὴν κόχη τοῦ κρεββατιοῦ. Στήριξε τὶς ἀπαλάμες του, καὶ γλύστρισε σιγὰ-σιγὰ κάτω.—Μάννα μου!— Τὰ λουριὰ τοῦ σωβράκου του σέρνουνται στὸ λερομένο πάτωμα.—Ἀρπάει τὸ καλάθι κ' ἔρχεται κατὰ τὸ παραθύρι..... Τὸ σώβρακό του εἶνε ξεκούμπωτο..... ὁλάνοιχτο μπροστά!.... Γυρίζω ἀλλοῦ τὰ μάτια καὶ κοκκινίζω ποῦ 'δα τὴ γυμνότη τοῦ κυροῦ μου!.... —Πετάει τὸ καλάθι μὲ τοὺς καρποὺς στὸ δρόμο.—Σκύβω καὶ βλέπω τὰ γουρούνια ποῦ χυμίξανε, καὶ τὸν Ἀντώνη νὰ γελάει ἐκεῖ κοντά!—«Βρωμόπαιδο!.... »αὶ τοῦ πετάω τ' ἀχλάδι στὸ κεφάλι. —«Ὤχ!..... ὤχ!...» καὶ κλαίει. —Βουΐζουνε τ' αὐτιά μου σὰ ῥοδάνια, ἡ καρδιά μου χτυπάει σὰ σφυρὶ καὶ νοιώθει πῶς εἶμαι κατακόκκινος ἀπ' τὴ ντροπή μου ποῦ εἶδα τὴ γυμνότη τοῦ κυροῦ μου!—Θυμοῦμαι καὶ τὸ χλωμὸ πόδι τῆς μάννας μου ποῦ εἶδα γυμνὸ ὡς τὸ μηρί!—Μοῦ κάμνει νόημα νὰ πάω κοντά του....—«Ἔχε τὴν εὐχή μου, παιδί μου, καὶ νὰ προκόψης»—Γιατί ;—Ποῦ πέταξα τ' ἀχλάδι ; ἢ....!;—Θυμοῦμαι τὸ μάθημά μας στὸ σκολειό : «Ὁ Νῶε, λέει, μετὰ τὸν κατακλεισμὸν ἐφύτευσε τὴν ἄμπελον καὶ κατασκευάσας οἶνον ἔπιεν καὶ μεθυσθεὶς ἐγυμνώθη.... (...μπρὸς στὸ μικρότερο γυιό του!.... τὸ Χάμ!.....) «Καὶ εἶδε Χὰμ τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.....» κι' ἐστάθη καὶ θωροῦσε κ' ἐγελοῦσε!... κ' ἐφώναζε στ' ἀδέρφια του νὰ δοῦνε καὶ κεῖνα!) «....Ἀλλ' ὁ Σήμ καὶ ὁ Ἰάφεθ εἶπον :» «Δὲν τρέπεσαι νὰ βλέπεις τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρός;» καὶ λαβόντες ἕνα σκέπασμα ἐπορεύθησαν ὀπισθοφανῶς καὶ συνεκάλυψαν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῶν ὀπισθοφανές, καὶ τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν οὐκ εἶδον..... Ὅταν δὲ ὁ Νῶε συνῆλθε ἐκ τῆς μέθης καὶ ἔμαθε τὰ διατρέξαντα.... θύμωσε..... καὶ τόνε καταράστηκε νὰ μὴ νοικοκυρευτῆ ποτές του, μὰ νάνε πάντα ὑποταχτικὸς τῶν ἀδερφιῶν του..... κι' εὐχήθηκε στοὺς ἄλλους..... νὰ προκόψουν.....»

6

Καὶ θυμόταν ὁ Βαγγέλης, παλληκάρι δεκαχτῶ χρονῶ, τὸν πατέρα του πεθαμμένο. Ἦταν τότες ἔντεκα χρονῶ παιδὶ καὶ καταλάβαινε καλά· κι' ὅταν ἄκουσε τὴ γιαγιά του νὰ φωνάζῃ : «Χαιρετίσματα στὴν κόρη μου Βαρνάβα» στάθηκε μιὰ στιγμὴ καὶ κούνησε τὸ κεφαλάκι του σὰ στοχαστικὸς ἄντρας κι' ὕστερα ἄρχισε τὸ κλάϊμα. Καὶ στέναξε βαθειά, σὰν ἄκουσε τὸν παπποῦ του νὰ λέῃ : «Ὁ καϋμὸς τῆς γῆς τους τοὺς ἔφαγε καὶ τοὺς δύο».

Ἔτσι ἀναθυμόταν ὁ Βαγγέλης κ' ἔχανε τὸν ὕπνο του, καὶ ξημερώματα θυμόταν ἀκόμα τὰ τελευταῖα λόγια π' ἄκουσε ἀπὸ τὸν πατέρα του : «Τὰ χτήματα θὰ γίνουνε δικά σου...-. Ἂς μὴ τὸ θέλῃ ὁ παπᾶς;..... Σὰ μεγαλώσῃ καὶ καταλάβει ἡ Μαρίνα θὰ σ' ἀγαπήσῃ καὶ θὰ σὲ πάρῃ ἄντρα της; τί θὰ σ' εὕρῃ λεβέντη καὶ κοκκινομάγουλο..... Ὁ ἀντίμαχός σου..... δείχνει πῶς θὰ μείνῃ κοντὸς καὶ κιτρινιάρης.....»

— Παραμιλεῖ! εἶπε ἡ γιαγιά.

Ὄχι!..... Μὰ ἀπὸ ποῦ ἀντλοῦσε τὴ δύναμι γιὰ νὰ συντηρῆ μιὰ τόσο μεγάλη ἐλπίδα ;!

Καὶ πέρνοντας τὸ ντουφέκι γιὰ νὰ πάῃ σιὸ βουνὸ γιὰ κυνῆγι, ἢ πηγαίνοντας στὸ περβόλι γιὰ νὰ 'μερέψῃ τὸ χερσοτόπι ἔκαμνε ἕναν ἀλλόγυρο καὶ περνοῦσε ἀπὸ τοῦ παπᾶ τὴν ὥρα ποῦ ἡ Μαρίνα φρόντιζε τὶς γαρουφαλιές της.

Γιὰ ποιὸν τὰ φρόντιζε τὰ ἄλικα γαρούφαλλα ;

Γιὰ τὸν Ἀντώνη τῆς Δεσποινοῦς ποῦ τοὺς εἶχαν λογιασμένους οἱ γονιοί τους ἀπὸ πέντε χρονῶ καὶ ποῦ τόνε μισούσανε γιατὶ βρισκότανε ἀναμεσό τους μὲ τὸ μακρόστενο περβόλι του σὰ μιὰ σφίνα ποῦ ὅλο καὶ τραβοῦσε στὸ βουνό.

Ὁ Βαγγέλης, εἴτε καταβαίνοντας ἀπὸ τὰ βουνὰ μὲ τὸ ντουφέκι του, εἴτε δουλεύοντας στὸ περβόλι του ἀνασκουμπωμένος, ἐφάνταζε σὰν ἕνας ἄγγελος γεμᾶτος δύναμι, ἀγαθότητα καὶ ὠμορφιά· μὰ ἡ πατρικὴ παραγγελιά, πότε βοινὸ βαρὺ στὸν ὦμο του, πότε βουκέντρα στὰ πλευρά του, διαφέντευε καὶ κυβερνοῦσε τὴ ζωή του.

Ἔπρεπε νὰ πάρῃ τὴ Μαρίνα τοῦ παπᾶ μὲ προῖκα τὰ πατρογονικὰ χτήματα ποῦ ἔπνιξε τὸ χρέος τοῦ πατέρα.

Τοῦ κάκου πάσκιζε νὰ κερδίσῃ τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ πατέρα ἢ τῆς κόρης.

Ὁ Ἀντώνης τῆς Δεσποινοῦς δὲν ἤτανε τὸ μεγαλύτερο ἐμπόδιο. Τοῦτος γιὰ τὴ Μαρίνα δὲν ἤτανε παρὰ ἕνα γειτονόπουλο ποῦ ἀπὸ τὰ μικράτα της τῆς εἴπανε πῶς θὰ γείνῃ ἄντρα της, καὶ γιὰ τὸν παπᾶ, δὲν ἤτανε παρὰ ἕνας γαμπρὸς ὅπως μποροῦσε νὰ εἶνε καὶ κάθε ἄλλος στὸ χωριό, ποῦ θὰ εἶχε νὰ προσθέσῃ κάτι τὶς στὴ χτηματικὴ περιουσία ποῦ 'δινε στὴν κόρη του. Μὰ ὁ Βαγγέλης γιὰ τὸν παπᾶ καὶ γιὰ τὴν κόρη του ἦταν ὀχτρός. Ἦταν ὁ ἐκδικητὴς ποῦ πολεμοῦσε νὰ τοὺς πάρῃ πίσω τὰ χτήματα ποῦ ἀγόρασαν μὲ τὸν παράτους!

Ὁ Βαγγέλης χρόνο μὲ τὸ χρόνο ἀναδείχνονταν τὸ πρῶτο παλληκάρι τοῦ χωριοῦ. Τὸ πρώϊμο μέστομα αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ, στὸ σῶμα καὶ στὴν κρίσι ἤτανε κάτι καταπληχτικό.

Τὸν ὀρεγόντουσαν οἱ καλλίτερες κοπέλλες τοῦ χωριοῦ, καὶ δὲν ἦταν νοικοκύρις ποῦ ν' ἀποστέργῃ νὰ τόνε κάνῃ γαμπρό του, μὰ ἡ βουκέντρα τῆς πατρικῆς παραγγελιᾶς δὲν τὸ ἄφινε νὰ διαλέξῃ τὸ δρόμο του, οὔτε νὰ κλουθήσῃ μιὰ βολή.

Ἔπρεπε νὰ πάρῃ τὴ Μαρίνα, θέλοντας καὶ μὴ θέλοντας τοῦ παπᾶ καὶ ν' ἀποχτίσῃ τὰ χτήματα ποῦ 'πνιξε τὸ χρέος τοῦ γονιοῦ του.

Μὲ τὰ κέρδη τοῦ κυνηγιοῦ ἀγόρασε γῆ περίγηρα τῶ χτημάτων τοῦ παπᾶ, καὶ τὴ λουρίδα τὸ κηπάρι ποῦ τ' ἄφησ' ὁ πατέρας του, καὶ τ' ἄξαινε καὶ τοῦτος μέσ' τὸ βουνὸ τόκανε παράδεισο. Ὕστερα ἄρχισε νὰ σπάζῃ τὴν πέτρα καὶ νὰ καλλιεργῆ τὸ βουνό, ἀριστερά, πάνω ἀπὸ τὸ περβόλι τοῦ Παπᾶ, ἔτσι, ποῦ σὲ λίγο καιρό, χωρὶς νὰ τὸ πάρῃ κἂν ὁ Παπᾶς χαμπάρι, ξεφύτρωσε μιὰ ἄλλη πράσινη λουρίδα ποῦ ἀπλώθη σὰν ἐρωτικὸ δροσερὸ μπράτσο, γύρω στὴν κόρη του!. Καὶ δούλευε ὁλοένα, τὸ παλληκάρι, κι' ἄνοιγε στὸ βουνό, δεξιὰ μεριὰ τώρα, μιὰν ἄλλη λουρίδα πάνου ἀπὸ τὸ χτῆμα τῆς Δεσποινοῦς τῆς χήρας τοῦ Γιαννουλῆ.

Ν' ἀνασιτήσῃ κηπάρι ἐδῶ, δὲν μπόρεσε, τί ἡ πέτρα οὔτε

ὕδρωνε κἄν, κ' ἔμεινε ἔτσι, καὶ φάνταζε σὰν ἀντρειωμένο μπράτσο ἁπλωμένο ἀπειλητικὰ στὸν Ἀντώνη!

7

Τέτοιος ἦταν ὁ Βαγγέλης μιὰ φορὰ καὶ τέτοια ἀναθυμόταν.

Ὕστερα :

ἕν' ἀπελπισμένο κίνημα. Δυὸ ντουφεκιὲς—(ἕνα βόλι ποῦ τοῦ 'σπασε τὸ σαγόνι κ' ἓν ἄλλο ποῦ τοῦ στρέβλωσε τὴ ψυχή.....)

καὶ τώρα :

Μιὰ κόλασι κι' ἕνας κολασμένος.

8

Στοῦ παπᾶ Μιχάλη ἑτοιμάζανε γι' ἀρραβῶνες. Ἡ χήρα, στὴν ἐπίμονη ἀπαίτησι τοῦ παπᾶ ἔγραψε στὸν Ἀντώνη τὸ περβόλι, ἕνα κομμάτι ἀμπέλι, καὶ σαράντα ἐλιόδεντρα, ἀδικόντας τἄλλα δυό της παιδιά ἀφοῦ ἐπροίκιζε τὸν πρῶτο της μὲ τὴ μισὴ χτηματικὴ περιουσία ποῦ τῆς βρίσκονταν.

— Νὰ χορτάσῃ τὸ μάτι τοῦ συμπέθερου καὶ δὲν πειράζει.... Ὁ Θεὸς εἶν' ἄξιος..... ἀνήλικα εἶνε τἄλλα μου.

Ὁ Βαγγέλης ἔβαλε ὅλα τὰ δυνατά του. Πῆγε καὶ βρῆκε τὸν παπᾶ ἕνα δειλινὸ ποῦ ἐσπέριζε στὸ ξωκλίσι.

—.....Θωρεῖς τὴν προκοπή μου, τοῦ λέει, ξέρεις, τί μ' ἄφισε ὁ γονιός μου, καὶ θωρεῖς τί μοῦ βρίσκεται σήμερις... Ἔχω καὶ παράδες μετρητούς..... Δός μου θειὲ παπᾶ τὴ Μαρίνα καὶ νὰ 'δῆς ἐγώ.... ὁ πρῶτος νοικοκύρης ἐγώ, θὰ γείνω στὸ χωριό.....

— Πάψε, καὶ εἶνε ἀδύνατο.....

— Μά..... καὶ γιατὶ εἶνε ἀδύνατο....; οὔτε χυμένο αἷμα οὔτε κατάρα ὑπάρχει ἀναμεσό μας.... Ὑπάρχουνε τὰ δάκρυα μονάχα τῆς μάννας μου κ' ἡ εὐχὴ τοῦ κυροῦ μου ποῦ μὲ σπρώχνουν κονιά σας..... Ἄραγες δὲν εἶν' ἄλλες κοπέλλες στὸ χωριό..... εἶμαι ὁ χαμένος ἐγὼ τοῦ χωριοῦ....;

Ὄχι!... Μὴ τὴ δσώης τὴ Μαρίνα στὸν Ἀντώνη... δώσ' τηνα σ' ἐμένα καὶ μὴ τῆς δώσης ἀλλαξιὰ νὰ φορέσῃ.... δῶσ' της μονάχα τὸ περβόλι ποῦ πῆρες τοῦ γονιοῦ μου..... ἔτσι εἶνε τὸ δίκηο.....

— Πάψε εὐλογημένε καὶ δὲ γίνεται..... εἶνε ἀδύνατο τῶν ἀδυνάτω.....

Δυσκολεύονταν, ὁ παπᾶς, νὰ τοῦ ξηγήσῃ πῶς ἤτανε τρέλλα νὰ πιστεύῃ πῶς μποροῦσε νὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ πρᾶμμα. «Τότες γιατὶ ἔλυνα κάθε λίγο τὸ πουγκί μου γιὰ νὰ εὐκολύνω τὸν πατέρα σὰν ἤτανε νὰ τὸ δώσω τὸ χτῆμα στὸ γυιό....»

Ὡς τόσο, ἡ ἄρνησι τοῦ παπᾶ σφραγίστηκε μὲ τὴ βούλλα :

— Δὲ σοῦ δίνω τὸ χτῆμα ποῦ πῆρα μὲ τὸν μπαρᾶ μου καὶ μὲ τὸ νόμο.

Ἔτσι τό 'νοιωθε ὁ παπᾶς, κι' ὁ Βαγγέλης δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ τὸν παραλοϊσμὸ καὶ νὰ τοῦ ξεγήσῃ πῶς ἀφοῦ δὲν ἦταν ἄλλος λόγος γιὰ νὰ μὴν τὸν θέλῃ γαμπρό του, καὶ μιὰ καὶ τὸ χτῆμα αὐτὸ θὰ τό 'δινε ποῦ θὰ τό 'δινε, πρωϊκὶ στὴν κόρη του, γιατὶ νὰ σκέφτεται πῶς τὸ χτῆμα τ' ἀγόρασε ἀπὸ τὸν πατέρα του ;!

Ἀφοῦ τὸ ζήτημα ἤτανε στὴ συνείδησί του τοποθετημένο ἔτσι :

«Νὰ πάρω τὴν κόρη του γιὰ νὰ πάρω καὶ τὸ χτῆμα ποῦ μᾶς πῆρε» μποροῦσε κι' ὁ παππᾶς νὰ σκέφτεται : «Δὲ δίνω στό γυιὸ τὸ χτῆμα π' ἀγόρασα ἀπὸ τὸν πατέρα»

— Ἔτσι ;!.... Καλά!.... Θὰ σοῦ κάνω τὸ λοιπὸν ἕνα μασκαραλίκι.....ποῦ δὲ ξανάγινε στὸ χωριό!!

Κι' ἀπὸ τὴν ἴδια νύχτα, μάζεψε κάμποσα παλληκάρια τοῦ χωριοῦ φίλους του, καὶ δυὸ τρεῖς ξενοχωρίτες κ' ἔστησε ξεφάντωμα στὸ δῶμα. Ἔστειλε κ' ἔφερε ἀπό 'να κοντινὸ χωριὸ ἕνα στραβὸ ποῦ ταίριαζε στὴ στιγμὴ τραγούδια ἀπάνω στὸ νόημα ποῦ τοῦ χάραζες, καὶ τὰ τραγουδοῦσε μὲ τὸ βιολὶ σ' ὅλους τοὺς νέους καὶ παληοὺς σκοπούς· κι' δληνυχτίς, ἀνταριάζανε τὸ χωριὸ μὲ τὰ τραγούδια γιὰ τὴν Παπαδοπούλα.

Αὐτὸ βάσταξε ὅλη τὴ ἑβδομάδα. Ἡ Μαρίνα ἀπὸ τὴ ντροπή της δὲν ἔβγαινε νὰ τήνε δῆ, ὁ ἥλιος. Κι' ὁ Ἀντώνης κι' ὁ Γιάννης, ἥσυχα παιδιὰ κι' οἱ δυό, δὲν ξέρανε τί νὰ κάνουν. Ἀρραβωνιαστικὸς κι' ἀδερφός, σμίγοντας, σκύβανε τὸ κεφάλι ντροπιασμένοι. Ντρεπόντουσαν ὅ ἕνας τὸν ἄλλονα ποῦ δὲν μποροῦσαν τίποτα νὰ κάνουν. Ὅλο τὸ χωριὸ παραξενευότανε.

— Ὁ Βαγγέλης!.... ὁ Βαγγέλης τὸ καλὸ παιδί ;!.... πάει.....βρώμισε ὁ κόσμος!.....

Καὶ μονάχα ὁ παπᾶς..... τὸ χαβᾶ του! Καρφὶ δὲν τοῦ καίγονταν!

Τὴν Κυριακή, ὁ ἀδερφὸς πῆρε τὴν ἀρραβωνιαστικιά του τὴ μάννα του καὶ τὴ Μαρίνα σ' ἕνα πανηγύρι ποῦ γινώτανε σ' ἕνα χωριὸ τρεῖς ὧρες μακρυά, γιὰ νὰ ξεσκάσουν ποῦ πηγαίνανε νὰ πλαντάξουν ἀπὸ τὴν πίκρα τους. Φύγανε αὐγή, ἀνοίγοντας πόρο στὸν πίσω φράχτη τῆς αὐλῆς μὴ καὶ τὸ πάρει χαμπάρι τὸ θεριὸ καὶ τοὺς ἀκολουθήσῃ!

Στὸ πρῶτο ἀνάκρουσμα τοῦ βιολιοῦ, τῆς Μαρίνας τῆς ἦρθε λιγοθυμιά! Ἄρχισαν τὰ βιολιὰ νὰ βαροῦν ἕνα ἀπὸ τοὺς νηοὺς σκοποὺς ποῦ τραγουδοῦσαν ἀπάνω του ἕνα ἀπὸ τὰ τραγούδια ποῦ τῆς εἶχαν ταιριάξει καὶ φαντάστη πῶς θ' ἄκουε στὸ ξένο χωριὸ τὸ τραγοῦδι της!

Κάθε φορὰ ποῦ τὰ βιολιὰ ἀλλάζανε σκοπό, ὅτι κι' ἂν ἦταν, νέος ἢ παληός, ἡ κοπέλλα χλώμιαζε κ' ἔστεκε ξερὴ γιατὶ δὲν ἤτανε σκοπὸς ποῦ νὰ μὴ τῆς εἶχε ταιριάξει ὁ Στραβὸς τραγοῦδι!

Μόνος ἀργὰ τὸ βράδυ, ἐγέμισε ἀπὸ τὸ αἴσθημα τῆς ἀσφάλειας κι' ἄρχισε ἡ καρδιά της νὰ ξανοίγῃ στὴ λάμψη τῆς τριγύρου της χαρᾶς, κ' ἐπιάστη στὴν οὐρὰ τοῦ χοροῦ ποῦ χόρευε ὁ ἀδερφός της κ' ἡ Βαρβάρα ἡ ἀρραβωνιαστικιά του. Ἄρχισε νὰ νυχτώνῃ ὅταν ἤρθε κι' ἡ σειρά της νὰ χορέψῃ. Δὲ μπόρεσε νὰ τ' ἀποφύγῃ καὶ πῆρε τὸ μαντῆλι.

Δὲ χόρεψε ἡ δόλια οὔτε ὅσο χορεύει μιὰ νυφοῦλα στὴν ἐκκλησιὰ καὶ χύμηξε ὁ Βαγγέλης καβαλλάρης τσαλαπατόντας τὸν κόσμο καὶ χωρὶς νὰ ξεπεζέψῃ τῆς ἄρπαξε τὸ μαντῆλι κ' ἔφυγε ντουφεκίζοντας στὸν ἀέρα πρὶ νὰ κατσλάβουν καὶ καλὰ καλὰ τί ἔτρεξε!

Ὁ Βαγγέλης θυμήθηκε τοῦτο τὸ ξεθωριασμένο ἔθιμο γιὰ ν' ἀναγκάση τὸν παπᾶ νὰ τοῦ δώση τὴ Μαρίνα. Μὰ ὁ παπᾶς οὔτε κἂν ἔδωσε σημασία.

— Δὲν περνᾶν' σὲ τὰ μένα ἐτοῦτα, τοῦ φώναξε ὅταν

μπῆκε στὸ χωριὸ ντουφεκοβολόντας κ' ἔχοντας δεμένο στὸ ντουφέκι του, μπαϊράκι τὸ μαντῆλι τῆς Παπαδοπούλας. Κι' ἂ δὲ κάτσης ἥσυχα.... ἔχω 'γὼ μαῦρο φεῖδι νὰ σὲ φάη...

Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ τὸ χωριὸ κι' ὅλα τὰ χωριὰ τριγύρου τὰ δυνάστευε ἕνας μαῦρος λησιής, ὁ Καρᾶς. Ὁλάκερο στρατιωτικὸ ἀπόσπασμα βρισκότανε στὴν καταδίωξί του καὶ δὲν μποροῦσε νὰ τὸν συλλάβη. Ἦταν ὑποψία πῶς ὁ παπᾶ Μιχάλης τὸν ἔκρυβε σπῆτι του καὶ τοῦ προμήθευε βόλια. Κι' ὅταν τοιχοκολλήθηκε «ἡ ἐπικήρυξις» τῆς κεφαλῆς του ποῦ ὑπόσχονταν μιὰ καλὴ ἀμοιβὴ σ' ὅποιον ἤθελε τὸν παραδώσει ζωντανὸ ἢ πεθαμμένο, ὁ παπᾶς ἀπολούτουργα, ἐρμήνεψε στοὺς χωριανοὺς τὸ κομμάτι τῆς Βίβλου «Πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάϊν ἑπτὰ ἐκδικούμενος παραλύσει· καὶ ἔθετο Κύριος ὁ Θεὸς σημεῖον τῷ Κάϊν τοῦ μὴ ἀνελεῖν αὐτὸν πάντα τὸν εὑρίσκοντα αὐτόν».

Μιὰ νύχτα ἐκεῖ ποῦ πήγαινε ὁ Βαγγέλης, νὰ κοιμηθῆ, περνόντας ἀπὸ τὸ συνειθισμένο δρόμο του —ἀπό 'να σύντομο στρατὶ ποῦ 'κοβε λοξὰ ἕνα σπιτότοπο μεταξὺ τοῦ σπιτιοῦ τοῦ παπᾶ καὶ τῆς Χήρας— τοῦρθ' ἕνα βόλι καὶ τοῦ 'σπασε τὸ σαγόνι.

— Ὄχου πατέρα μου !...

κ' εἶδε ὁ δόλιος πίσω ἀπὸ τὸ φράχτη τῆς Χήρας τὴ μούρη τοῦ ληστὴ π' ἄστραφτε μὲ τὸ φεγγάρι σὰ γαγάτης.

— Ὄχου.....!!

κ' εἶδε καὶ τὸν παπᾶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ νὰ τόνε σημαδεύη μέσα ἀπὸ τὸ φράχτη του.

Τὸ βόλι τοῦ παπᾶ πέρασε ἀνάμεσα στὰ σκέλια του.

Ὁ Βαγγέλης ἔπεσε λιγοθυμισμένος.

Τὰ καϋμένα τὰ παιδιά, ὁ Ἀντώνης καὶ ὁ Γιάννης ποῦ κοιμόντουσαν κείνη τὴν ὥρα ξυπνήσανε μὲ τὶς ντουφεκιὲς κ' ἐτρέξανε στὸ φράχτη.

— Πατέρα ! ἀλλιά μας ! τήνε τὸ ποῦ 'κανες πατέρα !

— Ὁ Καρᾶς.... ὅτι κι' ἂν τρέξη νὰ μαρτυρίσης πῶς εἶδες τὸν Καρᾶ....

Ὁ Ἀντώνης εἶδε τὸν Καρᾶ ποῦ' φευγε....

— Ἀλλιά μας ! !

Σκόνταψε πάνου στὸ ντουφέκι ποῦ παράτησε ὁ ληστὴς φεύγοντας.

— Ἀλλιά μας κι' ἂν τό 'βρουνε 'δῶ μέσα !

Τὸ σήκωσε νὰ τὸ πετάξη ὄξω ἀπὸ τὸ φράχτη, κι' ἀναγνώρισε μὲ φρίκη τὸ δίκανο ντουφέκι του ποῦ καμμιὰ δεκαριὰ 'μέρες πρίν, τοῦ τὸ 'πῆρε ὁ παπᾶς, γιὰ νὰ τὸ πουλήση, τάχα, σὲ κάποιο ξενοχωρίτη.

— Ἀλλιά μου !

καὶ τό 'δωσε στὴ Χήρα ποῦ 'τρεξε ἀλαλιασμένη.

— Χάσε το ! μάννα μου,.... καταχώνιασέ το, τί ἂν τό 'βρουν....!!

Ἡ δόλια μάννα ἄρπαξε τὸ ὅπλο.

— Θέ μου ! καὶ φύλαξ' τὸ παιδί μου.... Θέ μου καὶ φύλαέ το ἀπ' τ' ἄδικο....!

Ἀπ' ἀγνάντια ἡ παπαδιὰ κ' ἡ Μαρίνα κλαίανε γοερά. Ὁ παπᾶς τέλεια ψύχραιμος 'φώναζε :

— Ὁ Καρᾶς ! σκότωσε τὸ Βαγγέλη ὁ Καρᾶς !

Μαζεύτη ὁ κόσμος. Ἔφτασε κι' ὁ Ἐνωματάρχης μὲ πλῆθος χωροφύλακες ποῦ τότες ἐξ αἰτίας τοῦ ληστὴ βρίσκονταν στὸ χωριό. Σήκωσαν τὸ Βαγγέλη νὰ τὸν πᾶνε σπῆτι του, κι' ἔστειλαν στὸ κοντινὸ χωριὸ γιὰ τὸ γιατρό.

— Τὰ σκυλλιά ! ὁ γυιός, κι' ὁ γαμπρὸς τοῦ παπᾶ τὸ σκοτώσανε.....

Οἱ χωροφύλακες ποῦ τρέξανε στοῦ παπᾶ καὶ στῆς Χήρας, πιάσανε τὸ Γιάννη καὶ τὸν Ἀντώνη καὶ τοὺς πέρασαν τὰ σίδερα. Εἶδε κ' ἕνας χωροφύλακας τὴ Χήρα νὰ κρύβη τὸ ὅπλο κάτω ἀπὸ τὸ στρῶμα, κ' εἶδαν καὶ στοῦ παπᾶ τὸ ἄλλο ντουφέκι πεσμένο πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα ! Ξημερώματα τοὺς πήρανε στὴ χώρα. Ἦρθε ὁ ἀνακριτὴς στὸ χωριὸ γιὰ νὰ κάνη τὴν «ἐπιτόπειον» ἐξέτασι. Ὁ Βαγγέλης, βρίσκονταν σὲ μιὰ κατάστασι ποῦ δὲν μποροῦσε νὰ δώση καμμιὰ πληροφορία, κι' ὅτι ἄρχισε νὰ κουνᾶ τὸ σαγόνι του καὶ νὰ μιλάη ζήτησε τὸν παπᾶ Μιχάλη καὶ τοῦπε σιγανά :

— Θωρεῖς...; δὲν πέθανα ! Τὸ βόλι σου δὲ μὲ χτύπησε καὶ τὸ βόλι τοῦ Καρᾶ μοῦσπασε μονάχα τὸ σαγόνι.... Τὸ λέει κ' ἡ παροιμία.... «Βαλτὸ σκυλλὶ ξόδερμα δαγκώνει !».. Δός μου τὴν Μαρίνα.... καὶ θὰ πῶ πῶς ὁ Καρᾶς μοῦ τράβηξε καὶ τὶς δυό.... Ἁμαρτία εἶναι τὰ παιδιά....

— Καί... ποιὸς ἄλλος ἀπὸ τὸν Καρᾶ σὲ ντουφέκισε ;... Ποιὸς εἶδε ;... ποιὸς μαρτυρᾶ....;

— Ἔτσι ; !... Καλά !... Καὶ ποιὸς εἶδε τὸν Καρᾶ ;... Ἐγὼ εἶδα τὸν Ἀντώνη.... Τοῦτος μ' εὕρηκε σιὸ σαγόνι... Εἶδα καὶ τὸ γυιό σου....

— Καταραμένε !....

— .... Τούτου τὸ βόλι ξασιόχισε.... πέρασε κάτω ἀπ' τὰ σκέλια μου καὶ σφιγώθηκε μέσ' τὴ συκομουριά... Ἔτσι εἶπε κι' ὁ ἀνακριτής....

Ἔτσι μαρτύρησε στὸ κακουργοδικεῖο ὁ Βαγγέλης, καὶ τὰ καϋμένα παιδιὰ καταδικαστήκανε ὀχτὼ χρόνια, γιατὶ ἐχτὸς ἀπὸ τὴ μαρτυρία τούτη κ' ἐχτὸς ποῦ βρεθήκανε τὰ ντουφέκια τους κειπέρα —τρανὴ ἀπόδειξι— περισσότερο τοὺς χαντάκωσε ποῦ μαρτυροῦσε ὁ καθένας πῶς εἶδε τὸν Καρᾶ στὴν αὐλή του ! Ἡ δίκη εἶχε ξετυλιχτῆ μὲ τέτοιον τρόπο ποῦ ἐνῷ γιὰ τοὺς δικασιὲς καὶ τοὺς ἐνόρκους δὲν ἔμεινε καμμιὰ ἀμφιβολία πῶς αὐτοὶ εἶχαν κάνη τὴν ἀπόπειρα, οἱ ἴδιοι δὲ μπορέσανε ν' ἀντιληφθοῦν τί εἶχε συμβῆ ἀκριβῶς.

Ὁ Ἀντώνης εἶχε δῆ τὸ ληστὴ στὴν αὐλή του, κι' ἀποδείχτη πῶς ἡ μιὰ ἀπὸ τὶς ντουφεκιὲς ἐρρίχτη ἀπὸ τὸ φράχτη τοῦ παπᾶ... «Τὸ λοιπόν,... ὁ Γιάννης ἦταν !»

Ὁ Γιάννης, ἤξερε πῶς ὁ πατέρας εἶχε τραβήξη τὴ μιὰ ντουφεκιά... Μὰ ἡ ἄλλη ;... «Ὁ Ἀντώνης ἦταν !»

Ἦτανε κἄτι πολὺ θλιβερὸ καὶ ὡραῖο τὸ σμίξιμο τῶ δυὸ παλληκαριῶν. Ἐχύθηκαν στὴν ἀγκαλιὰ ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου καὶ φιληθήκανε κλαίοντας !

— Ἀδέρφι.....

— Ἀδέρφι.....

Ὅταν τοὺς πέρασαν τὰ σίδερα καὶ τοὺς σπρώξανε νὰ περπατήσουν προχωρήσανε ζευγαρωμένοι μὲ τὰ κεφάλια σκυφτά, ἀμίλητοι, ἥσυχοι, χωρὶς κανένα παράπονο καὶ ζηλεύοντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλονα.

— Μπράβο του ! σκεφτότανε ὁ ἕνας, ἐγὼ ἔπρεπε νὰν τό κανα....

"ΒΩΜΟΣ,,

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΑΘΗΝΑ

Βγαίνει στὴν 1η καὶ 15 κάθε μῆνα.

Ἰδιοκτησία ὁμωνύμου ἐκδοτικοῦ συνεταιρισμοῦ.

Διευθυντὲς στὴν ὕλη Σπῦρος Μόσχος καὶ Γιάννης Ἰβράκης.

Γράμματα, συνδρομὲς καὶ ὅτι ἄλλο στὸ κ. Σπῦρο Μόσχο Περικλέους 28.

Συνδρομὴ προπληρωτέα Ἐσωτερικοῦ καὶ Ἐξωτερικοῦ δέκα δραχ. τὸ χρόνο Ἐξάμηνη 6 δρ

— Μπράβο του !... σκεφτότανε ὁ ἄλλος, ἦταν καθῆκο μου ἐγὼ νὰν τὸ τολμήσω !

Τὴν ἄλλη μέρα ἔπρεπε νὰ τοὺς στείλουν στὸ Παλαμῆδι.

Ὀχτὼ χρόνια !

Ὁ Γιάννης πρωτοκατάλαβε τὸ μάκρος τους. Ἔβγαλε τὴν ἀρραβῶνα του καὶ τὴν ἔδωσε στὴν ἀρραβωνιαστικιά του.

— Πᾶρε... Βαρβάρα....

Ἡ Βαρβάρα χωρὶς νὰ καταλάβη, ἔτσι μηχανικά, ἄπλωσε καὶ τηνὲ πῆρε.

— ... Ὀχτὼ χρόνια εἶναι τοῦτα.... δὲν εἶναι χωρατό, ἐμουρμούρισε τὸ παιδί, κ' ἔσκυψε τὸ κεφάλι.

Ἡ Μαρίνα μὲ μιὰ βιαστικὴ χειρονομία, ἔτσι ποῦ νὰ ξεριζώση καὶ τὸ δάχτυλό της, ἐτράβηξε ἕν' ἀσημένιο χαλκὰ καὶ τὸν ἔδωσε στὸν Ἀντώνη.

— Πάρε... Ἀντώνη... ἡ ἀρραβώνα μας... Θὰ σ' ἀκαρτερῶ.

Ὁ παπᾶς ἀγριόκυτταξε τὴ Μαρίνα. Ἡ κοπέλλα τὸν ἀνατράνισε μ' ἀψιφησιά.

Εἶδε ὁ Ἀντώνης κ' εἶπε στὸν παπᾶ :

— Ἔγνοια σου... πατέρα μου... κι' ὀχτὼ χρόνια εἶναι τοῦτα !... Ὁ χαλκᾶς θὰ φαγωθῆ τριβάμενος στὰ σιδεροκάγγελα τῆς φυλακῆς μου.

Ἡ Μαρίνα, σᾶ γύρισαν στὸ χωριό, μπῆκε στὰ μαῦρα, σκουφώθη ὡς τὰ φρύδια μ' ἕνα μαῦρο κεφαλοπάνι σᾶ χήρα καὶ σᾶ μελλόνυφη τσούμπρα ἑτοίμαζε ὁλοένα τὰ προικιά της. Πατίκωνε στὸ σεντοῦκι τὰ ἐσώρουχα καὶ σὲ κἄθε γωνιὰ τοῦ σπητιοῦ ἐγιούκιαζε μάλλινα καὶ μπαμπακερὰ κλεινοστρωσίδια κ' οἱ γιούκοι ἀψηλώνανε χρόνο μὲ τὸ χρόνο ὡς τὴ στέγη.

Ἡ Βαρβάρα φρόντιζε γι' ἄλλον ἀρραβωνιαστικό.

Ἡ Δεσποινοῦ, ἡ δόλια μάννα τ' Ἀντώνη, πεντάρφανη πάσχιζε νὰ μεγαλώνη τὰ δυὸ ἀνήλικα παιδιά της.

Ὁ Παπᾶ Μιχάλης ζοῦσε σὲ μιὰ τέλεια ἀνεμελειά, ἀξένωντας ὁλοένα τὶς ἀδικίες του.

Κι' ὁ Βαγγέλης....:

Στραβομάσελλας, ψεύτορκος, κολασμένος, φαρμακομύτης.

(Συνέχεια)

ΝΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

Ἑτοιμαστήκανε σὲ τόμους μὲ χρωματιστὸ ἐξώφυλλο τὰ φύλλα τῆς πρώτης ἑξαμηνίας τοῦ «Βωμοῦ». Πουλιῶνται 6 δρ. στὰ γραφεῖα μας καὶ στὸ Βιβλιοπωλεῖο Βασιλείου.

ΑΠΟ ΤΟ: «ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΚΟΝΤΕΣΑΣ»

(ΚΟΜΜΑΤΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΡΑΨΩΔΙΑ)

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Κάποιο γλυκὸ βραδάκι ἡ Κοντεσίνα
στὸν ὦμο τοῦ Σιὸρ—Νίκου ἦταν γερμένη.
Κυττάζονταν στὰ μάτια. Κι' ὅλα κεῖνα
ποὔκρυβαν στὴν καρδιὰ τὴ σφραγισμένη
ξανάνθισαν. Τῆς ἔπιασε τὰ χέρια.
Τὸ χέρι του, σὰν κῦμα, σφιχτοδένει
δυὸ ἀνέγγιχτα κρινάκια. Κ' ἔτσι ἀκέρια
τὶς ἱστορίες τῆς μοίρα τους δηγιῶνται
κι' ὅλα τὰ λένε ξάστερα καὶ πλέρια,
κυττόντας στὸ παράθυρο. Ἀπαντιῶνται
στὸ πέλαγο οἱ ματιὲς καὶ σὰ σὲ κρῖκο
δένονται κ' οἱ κουβέντες π' ἀγρικιῶνται

Η ΚΟΝΤΕΣΑ

Τὰ πάντα ὡραῖα μὰ κι' ἄχρηστα, Σιὸρ—Νῖκο,
γύρω-τριγύρω. Κύττα ποῦ βραδιάζει...
Λὲς κ' ἡ ψυχὴ ζητάει νὰν τὴν ἀφήκω
νὰ πάη πρὸς τὸν αἰθέρα ὅπου σταλάζει
λύπη πρασινοκίτρινη καὶ πέφτει
στῆς θάλασσας τὰ βάθεια Ἀναγαλιάζει
τώρα ἡ ψυχή μου. Κ' ἄθελα μοῦ κλέφτει
τὴ σκέψη ἡ θάλασσα, ποῦ μὲ γητεύει.

Ο ΚΑΠΙΤΑΝΙΟΣ

Καθὼς τῆς κάμαρά σας τὸν καθρέφτη
τὸν ἔχετε, (πιστὰ σᾶς συντροφεύει
κι' ἀγκαλιάζει τῆς γύμνιας σας τὶς χάρες),
ὅμοια κ' ἐμένα πάντα μὲ μαγεύει
τὸ πέλαγο κι' ἀπάνου του λαχτάρες
νοιώθω ἄμετρες. Τὴ ζήση μοῦ τὴ δένει
μὲ χίλιες του χαρές, μύριες τρομάρες.

Η ΚΟΝΤΕΣΑ

Κεῖνος ποὺ ἀδιάφορος μπορεῖ νὰ μένη
σὲ κάθε λεπτὴν αἴστηση, π' ἀδράζει
τὴν ψυχὴ καὶ τὸ νοῦ μας ἀνασταίνει,
κεῖνος ἀξίζει τάχα νὰ κυττάζη
τριγύρω του ; Κι' ἀφοῦ 'ναι σὰ μιὰ ράχη,
τοῦ ἀξίζει γιὰ νὰ ζῆ, σὰ δὲ φωνάζει
μέσα του τίποτ' ἄλλο ἀπ' τὸ στομάχι ;

Ο ΚΑΠΙΤΑΝΙΟΣ

Ναί. Ἀνάξιος τρεῖς φορές ! Μά νὰ πεθάνη ;
Δὲν πρέπει. Ἂς σκύβει πάντα, πάντα νἄχη
χυδαία δουλειά, γιατὶ κακὸ τοῦ κάνει
κάθε ἄνεση. Κ' αἰσχρὴ κ' ἡ ἀνάπαψή του !
Κι' ὅ,τι ἀνθισμένο γγίξη νὰ μαράνη.
Καὶ πὼς ν' ἀνθίση λούλουδο μαζί του ;
Τὰ λούλουδα φυτρώνουνε κοντά μας.
Καλότυχος ποὺ τἄχει στὴν ψυχή του !.
Γεννιὲς εὐγενικὲς τὰ δάχτυλά μας
τὰ λέπτυναν, καθὼς τὸ τσαντσαμίνι.
Κ' ἔτσι λεπταίνουμε καὶ μεῖς βαθειά μας
τὴν αἴστησή μας, τὶς χαρὲς νὰ δίνη.

Η ΚΟΝΤΕΣΑ

Δὲν εἶστε σεῖς ἐφοπλιστής. Ἱππότης
ἔχετε γεννηθῆ. Γιὰ νὰ διακρίνῃ
κανένας σὰν ἐσᾶς ποιὰ νἆναι ἡ ποιότης
τ' ἀνθρώπου, ποιοί 'ναι ὑπέροχοι κι' ἀπ' τ' ἄλλο
μέρος ποιοί 'ναι πλασμένοι μὲ τῆς πρώτης
χουφτιᾶς τὸν πρόστιχο πηλό, μεγάλο
πρᾶμμα γὼ τὸ θαρρῶ καὶ σᾶς θαυμάζω

Ο ΚΑΠΙΤΑΝΙΟΣ

Μερσί. Τὸ εὐγενικὸ τάχα ρεγάλο
μοῦ τῶδωκε ἡ γεννιά μου ; Μὰ κυττάζω
νὰ βρῶ ἀπὸ ποῦ τάχα ἔχω γεννηθῆ.
Μὲ γέννησεν ἡ θάλασσα ; Τῆς μοιάζω.
Μὰ τάχα νὰ μὲ πέταξεν αὐτή ;
Γοργόνα νὰ μὲ γέννησε ; Μακριά μου
κι' ὁ κόπος νὰν τὸ μάθω ! Καὶ γιατί ;
Δὲ θἄτανε ὀμορφώτερη ἡ γεννιά μου
πὸ τὴ θάλασσα. Ἡ ἀπέραντη γητεύει !
Τῆς ἔχω πῆ τὰ μύρια μυστικά μου.
Τὴ ζήση μου ὅλη ξέρει νὰ κυριεύῃ.
Πῶς νὰν τὴν ἀρνηστῶ κι' ἄλλη μητέρα
νὰ γυρέψω. Τὸ πέλαο μὲ γυρεύει
νὰ μὲ σφίξῃ στὰ μπράτσα του. Κεῖ πέρα
νὰ ἡ γεννιά μου, Ἀντελάϊντε μου, καὶ μένα.

Η ΚΟΝΤΕΣΑ

Κ' ἔχει ἡ γεννιά σου ἀλλιώτικον ἀγέρα.
Κάποιο κῦμα σὰν ἔσκαγε σ' ἐγέννα ;

Ο ΚΑΠΙΤΑΝΙΟΣ

Θέλω νὰν τὸ πιστεύω. Θέλω νἆμαι
γέννημ' ἀπὸ δυὸ κύματ' ἀφρισμένα.
Τίποτ' ἄλλο δὲ θέλω νὰ θυμᾶμαι
παρὰ παιδὶ πῶς ἔπαιζα σὰ γλάρος
σε' ἄρμενα καὶ στὰ κύματα. Θὰ πᾶμε
στὰ πέλαγα. Ἀντελάϊντε ; Κεῖ κι' ὁ Χάρος
θὲ νὰ μοῦ κάμῃ τὸ στερνό μου πόθο.
Πιστεύω καὶ τὸ λέω, μ' ὅλο τὸ θάρρος,
πῶς ἄρμη ρέει μὲς στὸ αἷμα μου. Τὴ νοιώθω !
Τὸ αἷμα μου δὲ μπορεῖ νἆναι κ' ἐμένα
πιὸ λίγο εὐγενικό. Κι' ὅσο κι' ἂν κλώθω
στεφάνια στὴν εὐγένειαν ἀνθισμένα,
καὶ τὸ αἷμα μου εἶναι μπλὲ τῆς εὐγενείας,
σὰν πέλαα μπλὲ στὸν ἥλιον ἁπλωμένα.

Μὲς στὴ γλυκειὰ κορφὴ τῆς ἠρεμίας
σὰν τύχῃ νὰ βρεθῆ γιὰ λίγην ὥρα,
κάθε ἴσκιος τῆς τριγύρω τρικυμίας
ἔρχεται μὲς στὸ νοῦ μου. Κάθε μπόρα
ποὺ μ' ἔδειρε καὶ μιὰν εἰκόνα φτιάνει.
Μὰ ἀπ' ὅλες μιὰ ἐπιμένει, τούτη : Ἡ φόρα
τοῦ Νοτιᾶ ποὺ λυσσάει μὲς στὸ λιμάνι
φουσκώνει θυμωμένα, ἀνταριασμένα
τὰ πράσινα τὰ κύματα καὶ κάνει
τὶς βάρκες νὰ χορεύουν σὰ σπασμένα
καρδότσουφλα. Καθένα τους πετιέται
ψηλὰ καὶ πέφτει κάτου κουρασμένα.
Καὶ τὸ καθένα πλεούμενο ἀγωνιέται
νὰ μείνῃ στὸν ἀφρό, νὰ μὴ βυθίσῃ.
Κι' ἀνάμεσα θωρῶ νὰ τυραγνιέται
καὶ μιὰ μπελοῦ. Κανεὶς νὰν τὴ γνωρίσῃ
ποιὰ νἆναι δὲ μπορεῖ μὲ μιὰ ματιά του.
Κείνη ἡ μπελοῦ εἶμαι γώ. Κ' ἔχω γυρίσει
τὸ μεγάλο πανί μου κατὰ κάτου.
Σκύβω μέσα στὸ κῦμα καὶ κυττάζω
νὰ ξεδιαλύνω τόσα μυστικά του
καὶ τὸ βυθὸ τῆς θάλασσας ξετάζω
κ' ἡ σκέψη μὲ γλυτώνει ἀπὸ τὸ μνῆμα,
τί πονηρὰ τὸ πέλαγο ἐξουσιάζω.
Καὶ σὰν πηδάω μαζὶ μὲ κάθε κῦμα
κάνω μὲ τὸ θυμό του παιγνιδάκια
κι' ἀντὶς τὰ πέσω θῦμα, κάνω ρίμα.

Καὶ μέσα στὰ ζεστὰ τὰ σαλονάκια
τὰ ὁλόγλυκα κορίτσια μοῦ δροσίζουν
τὴ στεγνή μου καρδιὰ μὲ δυὸ λογάκια
Τὰ μάτια τους ἀστράφτουν καὶ φλογίζουν
τὰ χέρια τους τ' ἀνάερα μὲ μαγεύουν
καὶ μ' ἄρπας ἤχους, λές, τ' ἀφτιὰ γιομίζαν.
Τὰ κοραλένια χείλια μὲ γητεύουν.
Καὶ τοὺς μιλῶ ὥς να παίζω μὲ λουλούδια.
Καὶ τούτη τὴ στιγμὴ δὲν τὸ μαντεύουν,—
ποῦ νὰ τὸ φανταστοῦνε τ' ἀγγελούδια !—
τὸ πόσοι ἀγῶνες, πόσες ἀγωνίες
περάσανε ἀποπάνω μου. Τραγούδια
γινήκανε πολλές μου δυστυχίες...
Ἂς μὴν τὶς μάθουν πιὰ τὰ κοριτσάκια
κι' ἂς θαρροῦνε πὼς πλέω στὶς εὐτυχίες...

Καὶ μέσα στὰ ζεστὰ τὰ σαλονάκια
πάντα δὲν εἶμαι γὼ παρὰ ἡ μπελοῦ.
Πάντα κυττάω βαθειὰ μὲς στὰ ματάκια
τὸ ἴδιο σὰ μὲς στὰ βύθια τοῦ γιαλοῦ.
Καὶ στὰ ματάκια καὶ στὰ κυματάκια
γυρεύω τὰ κλειδιὰ τοῦ μυστικοῦ.

Σύρα 1919. ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ ΠΟΥΛΙΩΝΤΑΙ

Γερ. Σπαταλᾶ: Ὠδὲς-Μπαλάντες-Ἐλεγεῖες δρ. 2.—
Μ. Δαμιράλη: Λίγα Τραγούδια . . . . » 2.50
Ν. Χάγερ Μπουφέδη: Τραγούδια σὲ μοντέρνους σκοποὺς . . . . . » 1.50

Πουλιέται ἕνας Προβολεύς, συστήματος Pestalozzi **μὲ μιὰ σειρὰ ἀπὸ 200 θετικὲς πλάκες. Καταλληλότατος γιὰ διαλέξεις καὶ σχολεῖα. Τιμὴ συμφερτική. Πληροφορίες στὰ γραφεῖα μας.**

ΑΝΑΚΡΕΩΝ

Fragmenta
32

Χιόνια 'στοὺς κροτάφους, 'στὰ μαλλιά μας χιόνια !
Δόντια γερασμένα— ὦ χαμένα νειάτα !—
σώνονται ἕνα ἕνα τὰ γλυκά μας χρόνια,
λιγοστεύει ἡ στράτα.

Ἄχ, κι' αὐτὸ θυμοῦμαι καὶ μὲ σφίγγει ὁ τρόμος
—τοῦ βουβοῦ Ταρτάρου τὴν κακοτοπιά·—
μαύρη εἶν' ἡ φωλιά του, μαῦρος εἶν' ὁ δρόμος,
κι' ὅποιος πάει κεῖ κάτω δὲ θ' ἀνέβῃ πιά !

Ἐπιγράμματα
109

Δαμάλι ἔστησε ὁ Μύρεναις*· λείπει ἡ λολιά του μόνη :
καλοῦπι λὲς δὲν ἰδχυσε,—τὸ πέτρωσαν οἱ χρόνοι !

Ψευδεπίγραφα

ΤΑ ΔΕΙΝΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Μὲ ῥαβδὶ ἀπὸ κρῖνο μὲ χτυποῦσε,
μ' ἔδερνε ἄγρια ὁ Ἔρως μιὰ φορὰ
καὶ 'στὸ πλαῖ του νὰ τρέχω μὲ καλοῦσε·
Πέρναγα ἀπὸ ἀφρόχυτα νερὰ

μέσα ἀπὸ φαράγγια κι' ἀπὸ δάση·
μ' ἔλουζε ὁ ἱδρῶτας σᾶ βροχὴ
'στὸ ῥουθούνι μου ἡ καρδιὰ εἶ ε φτάσει·
λίγο, καὶ θὰ μοῦφευγε ἡ ψυχή.

Κι' ἔκοψεν αὐτὸς τὸ πέταγμά του
κ' εἶπεν ἡ φωνοῦλα του ἡ χρυσῆ,
χτυπῶντας με μὲ τ' ἄπαλα φτερά του :
«—Ν' ἀγαπήσῃς δὲν μπορεῖς ἐσύ ;»

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Πῶς σὲ ζηλεύω, τζίτζικα ! Νὰ πιῆς δροσοῦλα μόνο
καὶ τραγουδᾷς, σᾶ βασιλιᾶς, σ' ἕνος δεντριοῦ τὸν κλῶνο·
'δικά σου εἶν' ὅλα ὅσα θωρεῖς 'στοὺς κάμπους, 'στὸ ῥουμάνι,
κακὸ δὲ λέει γιὰ σὲ ὁ ζευγᾶς, 'στὸ σιόμα ὅταν σὲ πιάνῃ.
Εἶσαι ἄβλαβος κ' εἶσαι ὁ γλυκὸς καλοκαιριοῦ προφήτης,
ἀγάπη ὁ φοῖβος σοῦδωκε κ' ἡ Μοῦσα τὴ δική της
καὶ λιγερὴ σοῦ ἐχάρισαν φωνή· νὰ σὲ μοράσουν,
Σοφέ, γλυκὲ Τραγουδισή, τὰ γηροτειὰ δὲ φθάνουν.
Γένημα ἀθάνατο τῆς γῆς ! μὲ τὸ λιγνό σου σῶμα
Θεὸς λὲς κ' εἶσαι, ἀτάραχος, καὶ παραπάνω ἀκόμα !

ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ

Γέρος, μὰ θαρρῶ
Πιὸ πολὺ τὸ πίνω κι' ἀπ' τὸ παλληκάρι.
Καὶ στουπὶ ἂν μὲ κάμῃ
μὲ γοργὸ ποδάρι
βγαίνω 'στὸ γορό,
Σιληνὸς 'στὴ μέση :
σκῆπτρο μου τ' ἀσκί, κι' ἂς λείπῃ τὸ κιλάμι !

Μάχη ὅποιος ζητᾷ
καὶ δὲν τραγουδεῖ,
ἂς τραβᾷ, ἂν τ' ἀρέσῃ !
Κέρνα μας, παιδί !

Βγάλε ἀπ' τὸ κελλάρι,
νέρωσέ το ἐκεῖνο
Τὸ γλυκὸ κρασί, ποὺ φωτιὲς πειᾷ,
μελιχρό, πυρό.

Γέρος, μά, θρρῶ,
πιὸ πολὺ τὸ πίνω
κι' ἀπ' τὸ παλληκάρι !

ΕΙΣ ΚΟΡΗΝ

Μὴ φεύγῃς, σᾶν κυττάζῃς
τὰ κάτασπρα μαλλιά μου
καὶ τὰ χλωρά σου νειᾶτα !
Στὰ δώρα μὴ τρομάζῃς,
ποὔχουν τὰ γηρατειά μου !

—μὲ ῥόδα ἀγνὰ κι' ἀφρᾶτα
δὲν εἶναι ἁρμονικά,
δὲν εἶναι ταιριασμένα,
'στὰ στέφανα πλεγμένα
τὰ κρῖνα τὰ λευκά ;

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Τί κι' ὅλο νόμους μοῦ μαθαίνεις
κι' ὅλο γιὰ ῥήτορες μιλεῖς ;
ποιὸ ὄφελος, πές μου, ἐοὺ προσμένεις,
ἀπ' τὸ ψαλτῆρι ποὺ λολεῖς ;

Μάθε νὰ πέφτω μὲ τὴ μύτη
'στοὶ Βάκχου τ' ἀγιαλὸ πιοτό,
νᾶ παίζω μὲ χρυσῆ Ἀφροδίτη,
'σιὴν ἀγκαλιὰ νὰ τὴ βαστῶ.

Τ' ἄλλα ἄφησ' τα· ἄσπρα τὰ μαλλιά μου !
—Κάπελα, κέρνα μου κρασί·
νάρκωσε τὴν πικρὴ παρδιά μου :
ἡ νειότη πέταξε ἡ χρυσῆ.

Γιὰ τίποτ' ἄλλο δὲ μὲ μέλλει
—μιὰ ἀξίνα σκαύει καὶ χτυπᾷ—
καὶ τίποτα ὁ νεκρὸς δὲ θέλει,
τίποτα πιὰ δὲν ἀγαπᾷ !

ΜΑΛΑΜΜΑΤΕΝΙΟ ΠΟΤΗΡΙ

Θὰ σοῦ ζητήσω κάτι, ἂν ἀγαπᾷς·
ὄχι ὅπλα—τί ἔχω ἐγὼ νὰ κάμω μὲ τὴ μάχη !
Ἤφαιστε, ποὺ τὸ μάλαμμα σφυροκοπᾷς,
μιὰ κούπα φτιάξε μου μονάχη !

Καὶ βάθυνε καὶ γούβωνε ὅσο θὰ μπορῇς
καὶ σκάλισέ μου τεχνικὰ ἐκεῖ πάνω
ὄχι ἄστρα, ὄχι τὴν Ἄρκτο—νὰ χαρῇς !
καὶ τὸν στυγνὸν Ὠρίωνα τί νὰ τὸν κάνω !

Καὶ γιὰ τὴν Πούλια τί ἔννοια νἄχω 'γὼ
ἢ καὶ γιὰ τοῦ Βοώτη τ' ἄπιαστο τ' ἀστέρι !
ζωγράφισε τὸ κλῆμα τὸ θαυματουργὸ
καὶ τῶν Μαινάδων νὰ τρυγᾷ τὸ χέρι !

Κι' ὁ Ἔρωτας κι' ὁ Βάθιλλος πιὸ κεῖ
—ἂν τοὺς γωράῃ ἀκόμα τὸ ποτῆρι—
τὸ σταφυλὶ νὰ ποτᾶνε τὸ γλυκὺ
μὲ τὸ Βάκχο μαζὶ 'στὸ πατητῆρι !

Γενάρης 1917 ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

* Γλύπτης.

ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ

Ἕνας ἀπὸ τοὺς ψαράδες ποὺ κάθουνταν ὁλόγυρα στὸ τραπεζάκι τοῦ καπηλιοῦ καὶ ἔπιναν στὸ κίτρινο φῶς τῆς λάμπας, γύρισε καὶ κύτταξε καλὰ καλὰ ἐκεῖνον ποὺ ἔμπαινε.

— Δὲ θὰ πᾶμε βρὲ Γιολτάση στὴν ἀλαμάνα ; τοῦ φώναξε.

Ὁ ἄλλος σκουντῶντας ἀπότομα μὲ τὸ ποδάρι τὴ θύρα γιὰ νὰ κλείσει, τὸν κύτταξε καρφώνοντάς τον μὲ τὰ μάτια του ποὺ ἄστραφταν. Συλλογίστηκε μιὰ στιγμὴ ἂν ἔπρεπε ν' ἀπαντήσει.

— Ἐμένα μοῦ τὸ λὲς μούγγρισε ὕστερα ἀπὸ λίγο, ἐ μένα μοῦ τὸ λὲς, νὰ πάω στὴν ἀλαμάνα ; Ψαρᾶς μωρὲ εἶμ' ἐγὼ ἢ καπετάνιος ;

Ὁ πρῶτος δὲν ἀπάντησε, ἔσκυψε μόνο τὸ κεφάλι, ἐνῷ ὁ ἄλλος πῆγε νὰ καθίσει στὸ σκοτεινὸ βάθος τοῦ μαγαζιοῦ.

Ὁ νεοερχομένος ἦταν ἕνας νέος ἀψηλός, τριαντάρης, μὲ ὤμους πλατιούς, βαθιοκάστανα μάτια καὶ πυκνὰ μαλλιά κατάμαυρα. Φοροῦσε μαβιὰ ροῦχα παλιὰ ψαράδικα καὶ φανέλλα ποὺ φαίνουνταν κάτω ἀπὸ τ' ἀξεκούμπωτο σακάκι. Τὰ χοντρά του ποδήματα κροτοῦσαν στὶς πλάκες τοῦ πατώματος. Κάθισε καὶ παράγγειλε ρακί. Ἤπιε. Ὕστερα ἀνασηκώνοντας τὰ μάτια ἀπ' τὸ καραφάκι κύτταξε περιφρονητικὰ τοὺς ὁλογυρινούς του.

Παράξενο ἀλήθεια καταντοῦσε. Μὰ δὲν τὸ εἶχαν λοιπὸν νοιώσει ἀκόμα ; Δὲ τὸ εἶχε πιωμένο τὸ μυαλό τους πῶς αὐτὸς δὲν ἦταν ψαρᾶς. Πῶς ὁ Γιολτάσης δὲν ἦταν σὰν ἐκείνους σκλάβος τῶν δικτυῶν καὶ τῶν γρίπων ; Μὰ τῶχε δὰ καὶ τῶχε εἰπωμένο καὶ διαλαλημένο πῶς ἀπὸ καιρὸ τὴν εἶχε ἀφίσει πιὰ αὐτὴ τὴν ἐπιστήμη... Καπετάνιος ἦταν καπετάνιος, τελείωσε. Καπετάνιος ἀλήθεια χωρὶς καράβι. Μὰ τί πείραζε ἀφοῦ γνώριζε νὰ κουμαντάρει ; ἀφοῦ γνώριζε ν' ἀρμενίσει σ' ὅλους ἐνάντια τοὺς καιρούς ; Εἶχε μιλήσει μωρὲ αὐτὸς μὲ καπεταναίους, μὲ καπεταναίους μιὰ φορά, ποὺ τὴ θάλασσα τὴν εἶχαν πιωμένη μὲ τὸ κουτάλι. Κι' αὐτοὶ τὸν εἶχαν δασκαλέψει καὶ τοῦ τᾶχαν ὅλα ξηγήσει. Ἂς μὴν ἦταν καὶ πολὺ ταξειδεμένος, ἂς μὴν εἶχε καὶ πλανηθεῖ ἀνάμεσα στὰ πελάγη. Τί τὸν πείραζε ; Φτάνει ποὺ ὅλα τὰ γνώριζε, ποῦ τᾶχε ὅλα ἀκουστὰ καὶ ξεσκολισμένα. Τίναξε μιὰ ἀκόμα καταφρονητικὴ ματιὰ πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ ἐξακολούθησε τὸ πιοτί.

— Ἂς τὸ μάθαιναν, ὅλοι ἂς τὸ μάθαιναν κι' ἂς βουβαίνουνταν. Στὴ Μαύρη Θάλασσα καπετάνιος ἦταν ὁ Γιολτάσης. Σ' αὐτὴ μέσα κουμάντερνε. Στ' ὄγρια ἀπάνω τὰ κύματα ποὺ σέρνουνται πρὸς τὶς ἀπόγκρεμνες, τὶς βράχινες ἀκτές, τὶς ἀκτὲς ποὺ δὲν ξέρουν τί θὰ πεῖ λιμάνι. Ἀλλοίμονο σου ἐκεῖ πέρα νὰ πλανευτεῖς ἢ νὰ λαθέψεις. Τσακίζεται σὰν τὸ καρυδόφλουδο. Ναί τὶς σκοτεινὲς ἐκεῖνες τὶς νῦχτες, ἡ πίσσα ποὺ σὲ τριγυρίζει κι' ἡ κόλαση. ἄστρο ποὺ δὲ μπορεῖς νὰ ξεχωρίσεις οὔτε φανάρι. Μὲ τὶς γάμπιες τότες ἀνοιχτὲς μονάχα θαλασσοδέρνεσαι καὶ μὲ τὴ μποῦμα μουδαρισμένη.

Στὸ στενὸ βάθος τοῦ καπελιοῦ ὁ Γιολτάσης καθιστὸς, ἀρχίζοντας τρίτο τώρα καραφάκι ἔβλεπε τόσο χαμηλοὺς τοὺς ἄλλους μπροστά του ! Ἀνεβασμένος νόμιζε πῶς βρίσκουνταν σὲ πανύψηλη κάποια σκοπιὰ κι' ἀπὸ κεῖ ἀτένιζε κυρίαρχος ἀπάνω σὲ ὅλα. Στὴ φαντασία του μέσα ὁ ἑαυτός του ἔπερνε διάστασες πελώριες σὰν τὶς κορυφὲς τῶν βουνῶνε. Ξαναήπιε. Σὲ κομμάτι ἔπεσε σὲ μιὰν ἀτελείωτη ἔκσταση χωρὶς τίποτα νὰ μπορεῖ νὰ συλλογιστεῖ.

Ὕστερα ἀπὸ πολλὴ ὥρα κύτταξε πάλι ὁλόγυρά του. Τὸ καπελιὸ ἦταν ἄδειο. Οἱ ἄλλοι εἶχαν φύγει καὶ ἡ νύχτα εἶχε βαθύνει. Ὁ Γιολτάσης κάθισε τότε μόνος. Τί τοῦ χρειάζουνταν οἱ ἄλλοι ; ὁ ἴδιος ἀρκοῦσε σὲ ὅλα.

Ὅταν τὰ μεσάνυχτα ἔκλεισε τὸ Κκαπελιό, ὁ απετάνιος ξεκίνησε κι' ἐκεῖνος. Τέντωσε ὅσο μποροῦσε τὸ ψηλό του κορμὶ μὲ μπροστὰ τὸ πλατὺ στῆθος καὶ βημάτισε γερά, ἀντιμετωπίζοντος περήφανα τὰ ὄνειρατά του καὶ τὶς φαντασίες.

***

Ὕστερα ἀπὸ ὀχτὼ ὧρες περπάτημα γυρνοῦσε τώρα ὁ Γιολτάσης. Μακρυὰ εἶχε πάει. Πολὺ πιὸ ἔξω ἀπ' τὴ μπουῦκα τοῦ Μπογαζιοῦ. Δὲν εἶχε καταδεχτεῖ νὰ πάει μὲ τὴ βάρκα· ἀφοῦ δὲν εἶχε καράβι χίλιες φορὲς καλλίτερα μὲ τὰ πόδια.

Στὶς ἀπόμακρες ἐκεῖνες παραλίες ἄνθιζαν κάποια, ἀλλοιώτικα, κάποια σπάνια λουλούδια. Χυνοπωριάτικα ἦταν καὶ κανένας δὲ γνώριζε τὸ κρυφό τους κατατόπι. Λουλούδια ! Αὐτὸς οὔτε γιὰ νὰ τ' ἀγγίξει δὲν τὰ λογάριαζε. Ὅμως τί νὰ κάμει ποῦ τοῦ τὰ ζήτησε ἡ Χαριτωμένη, ἡ ὄμορφη κόρη τοῦ πλούσιου τσορμπατζῆ ; Προχτὲς ποὺ τὸν εἶχε ἀπαντήσει στὸ δρόμο τὸν εἶχε ρωτήσει. Αὐτὸς, τοῦ εἶχε πεῖ, ποὺ γύριζε τὶς ἀσύχναστες μεριές, τὶς παραλίες τὶς ἀπόμακρες θὰ εἶχε ἰδωμένα χωρὶς ἄλλο κάποια σπάνια κάποια ἀλλοιώτικα λουλούδια, ποῦ δὲν εἶχε ἐδῶ πέρα, ἀγριολούλουδα στολισμένα ἀπ' τὰ χέρια τῆς φύσης καλλίτερα κι' ἀπ' τοῦ πιὸ τεχνίτη ζωγράφου τὸ πινέλλο. Ἂν τῆς ἔφερνε τέτοια μεγάλη χάρη θὰ τοῦ τὸ χρωστοῦσε.

Ἂν εἶχε ἰδεῖ λέει ὁ Γιολτάσης ; Ἀμὲ μποροῦσε νὰ μὴν εἶχε ἰδεῖ ; Καὶ πιὸς ἄλλος ἦταν πιὸ πολὺ ἀπ' αὐτὸν περπατημένος στὶς μακρινὲς ἐκεῖνες τὶς μεριές, στὶς ἀπάτητες παραλίες ὅπου κάθουνταν ὧρες γιὰ ν' ἀντικρύσει καὶ νὰ χορτάσει τὴν ἀτελείωτη σκοτεινιὰ τῆς Μαύρης Θάλασσας ! Εἶχε ξεκινήσει τὸ χτεσινὸ ἀπόβραδο καὶ τὸ δειλινὸ σήμερα εἶχε γυρίσει. Λουλούδια τῆς εἶχε φέρει καὶ λουλούδια, ξεριζωμένα προσεκτικὰ μὲ τὸ χῶμα τους γιὰ νὰ μὴν πάθουν. Ζωηρὰ κι' ὁλόδροσα. Τρέμοντας τῆς τὰ εἶχε παραδώσει. Ἐκείνη τοῦ χάρισε ἕνα πανώριο χαμόγελο. Ὅταν πρὸς τὸ βράδυ τράβηξε ὁ Γιολτάσης γιὰ τὸ τακτικό του ρακί, περνῶντας τὰ εἶδε ἀπάνω στὸ τραπέζι μέσα σὲ κομψὲς ἀνθοδόχες. Δὲν μπόρεσε νὰ μὴν ἀναγαλιάσει ἡ ψυχή του. Σὲ κομμάτι ἄνοιξε τὴν πόρτα τοῦ καπελιοῦ. Δὲν πρόφτασε νὰ μπεῖ καὶ δέχτηκε νέο πάλι πείραγμα ἀπὸ κεῖνο τὸν πρῶτο.

— Περβολάρης λοιπὸν μᾶς ἔγινες τώρα Γιολτάση καὶ μαζεύεις λουλούδια ; Ζαλίστηκε ἀπὸ θυμὸ ὁ Καπετάνιος ὅμως γρήγορα συνέφερε. Ἦταν τόσο εὐτυχισμένος ! Γύρισε μόνον καὶ ξέσπασε στὸ κεφάλι τοῦ ἀλλουνοῦ μιὰ μουγγριστὴ ἀπάντηση συνωρὰ μ' ἕνα ἄγριο κύτταγμα.

— Ἐγὼ περβολάρης ; ἐγὼ μωρὲ περβολάρης, πῶς

ἀκουσμένο τὸ βρόντο τοῦ καθεμιανοῦ κυμάτου τῶν πελάγωνε ;

***

Νύχτα θεοσκότεινη πίσσα. Ὁ Γιολτάσης τραβάει τοὺς δρόμους. Κάθε νύχτα τοὺς ἴδιους πέρνει. Ἴσια στὴν ἄκρια τοῦ ριχτιμιοῦ. Στέκεται μπροστὰ στὸ κατάφωτο σπίτι τοῦ τσορμπατζῆ. Κυττάζει, κυττάζει. Ξέρει πιὰ εἶνε ἡ κάμαρα τῆς Χαριτωμένης. Ἐκεῖ καρφώνει τὰ μάτια. Τί νὰ κάνει τὴν ὥρα αὐτὴν ἡ κοπέλλα ; Ποῦ νἄνε ; Ἀμέτρητα λουλούδια τῆς εἶχε φέρει τὶς μέρες ἐκεῖνες. Χειμωνιάτικα ἦταν τώρα ποὺ εἶχαν φυτρώσει ὕστερα ἀπὸ τὸ λυώσιμο τῶν χιονιῶν μόλις ξαναφάνηκε ὁ χαϊδευτικὸς ἥλιος. Ποιὸς ξέρει μπορεῖ σὲ λίγο νὰ τὰ ξανακουκούλωναν οἱ πάγοι. Στέκεται, στέκεται. Κάποια σκιὰ φαίνεται νὰ περνάει ἀπάνω στὸ φωτισμένο στόρι. Χτυπάει σὰν τὸ σφυρὶ ἡ καρδιά του. Ἐκείνη εἶνε, ἐκείνη. Τὴν εἶδε. Τί κάνει ; Ἔρχεται πρὸς τὸ παράθυρο ; θὰ τ' ἀνοίξει θεέ μου, θὰ τ' ἀνοίξει, θὰ τὸν δεῖ καὶ θὰ τὸν γνωρίσει.

Τρέχοντας φεύγει ὁ Γιολτάσης Χώνεται στὸ καπελιό Κάθεται στὴ γωνιά του καὶ πέφτει σὲ φαντασίες. Στὸ μπάρκο του μέσα καπετάνιος. Φουρτοῦνα ποὺ οὔτε κ' οἱ πιὸ γερόντοι δὲν τὴ θυμοῦνται. Ὅλοι οἱ καπετανέοι κλεισμένοι ἀπὸ τὸ φόβο τους στὰ λιμάνια. Ποῦ νὰ τολμήσει κανένας νὰ ξεμπουκάρει. Ὁ Γιολτάσης ἑτοιμάζεται νὰ σαλπάρει. Αὐτὸς δὲ φοβᾶται μονάχα. Οὔτε συμβουλὲς ἀκούει οὔτε παρακάλια. Μέσα στὸ καράβι του ἡ Χαριτωμένη. Τὴν πάει στὸν πατέρα της στὴν Πόλη. Βγαίνει στὸ πέλαγο. Σιρόκος, Σιρόκος, ποὺ σὲ τρελλαίνει. Φυσομανάει ὁ σκοῦλος. Πᾶνε νὰ σπάσουν τ' ἄλμπορα. Σκοτεινιά, πίσσα, φρενιάζουν τὰ κύματα Μιὰ τὸ μπάρκο σηκώνεται ὀρθόψηλο σὰν τὸ ἄλογο τ' ἀφρισμένο, μιὰ βουτάει καὶ χάνεται στὰ τρίσβαθα. Ὁ κόσμος χαλνάει ὁ κόσμος. Λυσσομανάει ὁλοένα καὶ πιὸ δυνατὸ καὶ σιρόκος ὀχτρὸ λὲς καὶ τὸν ἔχει γιὰ νὰ τὸν φάει τὸν Καπετάνιο. Χτυπιοῦνται οἱ δυό τους ἀκαταπόνετοι. Ἀπ' τὸ λαιμὸ ἁρπάζει ὁ σιρόκος, ἀπ' τὸ λαιμὸ κι' ὁ Καπετάνιος. Μουγγρίζει ὡς τὰ οὐράνια ἐκεῖνος, τὸν βρίζει μὲ κανοφρόνεση ὁ καπετάνιος. Ἀγῶνας τρεῖς μέρες καὶ τέσσερις νύχτες μέκα στὸ σκοτάδι. Ἄφεβος καὶ περήφανος στέκεται ὁ Γιολτάσης. Τί νὰ φεβηθῆ ποὺ ὅλα τὰ ξέρει ;

Τύχη ἔχει ἡ Χαριτωμένη ποὺ ὁ ἴδιος ὁ Καπετάνιος κουμαντάρει, ἀλλοιῶς πνιγμένο τὸ κορμί της ποιὸς γνωρίζει σὲ ποιὰ βράχια θὰ ξεβραζουνταν. Ἀλήθεια εἶνε ἢ νὰ μὴ γελιοῦνται ; Νίκη, νίκη. Ἐκεῖνο εἶνε, ἐκεῖνο. Φαίνεται τὸ στόμα τοῦ Μπογαζιοῦ. Ἐδῶ δά εἶνε τώρα κι' ἡ δυσκολία. Ἴσια τὴν πλώρη σου κατὰ πάνω του. Μὴν τύχει καὶ λαθέψεις γιατὶ χάθηκες. Μπῆκαν, τέλειωσε, πάει, σώθηκαν, γλύτωσαν ὅλοι. Νίκησε ὁ Καπετάνιος, ντροπιάστηκε ὁ σιρόκος. Ὅλοι οἱ χωριανοὶ προσμένουν στὸ περιγιάλι. Κλαίει καὶ δέρνεται ὁ τσορμπατζῆς. Γιὰ χαμένους τοὺς εἶχαν, πνιγμένους τοὺς νόμιζον. Χά, χά.... δὲ γνώριζαν ποιὸς εἶνε ὁ Γιολτάσης. Βγαίνει ἔξω καὶ δίνει τὸ κορίτσι στὸν πατέρα του, ζωντανὸ κι' ἀπείραχτο. Τὸ χέρι θέλει νὰ τοῦ φιλήσει ὁ τσορμπρτζῆς. Βγαζει ἀπ' τὴ τσέπη του μιὰ σακκοῦλα λίρες νὰ τοῦ τὶς δώση Τραβιέται ὁ Γιολτάσης. Παράδες ! Θεὸς νὰ φυλάξει. Κάτι τοῦρχεται ὡς τὰ χείλη ἐκείνη τὴ στιγμὴ. Κάτι θέλει ἄλλο νὰ γυρέψει. Ὄχι, ὄχι. Ὄχι τώρα, ἀλλοιῶς θὰ νόμιζαν πῶς τὸ γυρεύει γιὰ πληρωμή. Φεύγει καὶ τὸ βράδυ ξαναπηγαίνει νὰ ἰδεῖ ἂν θὰ περάσει ἡ σκιὰ ἀπάνω στὸ φωτισμένο στόρι.

***

Τὴν ἀρραβώνιασαν τὴ Χαριτωμένη. Μὲ προξενιὰ λέει τὴν ἀρραβώνιασαν. Χωρὶς ἔρωτα. Μὲ παντρολόγους. Καὶ ποιὸν τῆς ἔδωκαν, χὰ... χὰ... ἕναν ἔμπορα ἀπ' τὴν Πόλη. Ἕναν ἔμπορα μ' ἕνα μεγάλο μαγαζί, μὲ στίβες ζάχαρες καὶ καφέδες. Καθιστὸ μπρὸς σ' ἕνα γραφεῖο νὰ λογαριάζει τὶς ὀκάδες. Δὲν τοῦ τὴν ἔδωκαν αὐτουνοῦ, ποὺ ὁ ἴδιος τὴν εἶχε γυρέψει γιατὶ τὴν ἀγαποῦσε. Μιὰ νυχτιὰ εἶχε πάει βγαίνοντας ἀπ' τὸ καπελιό, ὕστερα ἀπὸ ὀνείρατα ἀνοιχτοφτέρουγα καὶ μεγαλοφάνταστους στοχασμούς. Εἶχε χτυπήσει τὴν πόρτα καὶ ξεμολογηθεῖ στὸν πατέρα τοῦ κοριτσιοῦ, τὸ τί ζητοῦσε. Τοῦ τὴν ἀρνήθηκε ὁ τσορμπατζῆς θυμωμένος. Τρελλὸ τὸν ὀνομάτισε. Τοῦ τὴν ἀρνήθηκε ὡς καθὼς ἔμαθε ὕστερα, γιατὶ δὲν εἶχε λέει παράδες ὁ Γιολτάσης, γιατὶ δὲ φοροῦσε κολλάρο στὸ λαιμό, οὔτε χρυσῆ καδένα στὸ γελέκι. Χὰ... χὰ καὶ τί ἦταν οἱ παράδες κι' ἡ καδένα ; Καὶ πῶς ἤθελαν ; πῶς ἀλλοιῶς ἤθελαν νὰ ντυθεῖ ; Μὲ τὴν ἀμπαδένια του τὴ φορεσιὰ εἶχε καταδεχτεῖ νὰ πάει, μὲ τὴ φανέλλα του τὴ θαλασσινή, τὰ βαριά του τὰ ποδήματα ποὺ τὸ κῦμα δὲν τὰ περνοῦσε, τὸ κασκέττο του φορῶντας τὸ μουσαμαδένιο καὶ τὴ κίτρινή του τὴ νιτσεράδα στὴ πλάτη, σὰν καπετάνιος ποὺ ἦταν, σὰν καπετάνιος. Τοῦ τὴν ἀρνήθηκε ὁ τσορμπατζῆς καὶ ποιανοῦ τὴν ἔδωκε ; Ἑνοῦς ἔμπορα ! Καὶ ποιὸς μωρὲ ἦταν αὐτὸς μπροστὰ στὸ Γιολτάση ! Ἦταν ὁ ἔμπορας ταξειδεμένος στὰ πελάγη ; Εἶχε κολαντρίσει ποτέ του κομπάσσο ἢ λογκαβίστα ; Οὔτε τὴν μπούσουλα κὰν δὲν θὰ μποροῦσε νὰ διαβάσει. Στὸ πρῶτο χτύπημα τοῦ κυμάτου θὰ ξαπλώνουνταν σωριασμένος κατὰ γῆς ὁ ἔμπορας. Ἀλλοίμονο σὰν θ' ἀρχίνιζε καὶ νὰ φρεσκάρει. Ποῦ θὰ μποροῦσε νὰ τὸ κουνήσει. Ἀμὲ αὐτὴ δὰ τὴν ὥρα, εὐλογημένοι ἀνθρῶποι, ποὺ οἱ ἄλλοι θὰ κοίτουνταν ἀλαλόφωνοι χάμου καὶ ξεψυχιασμένοι, αὐτὴ τὴν ὥρα ἴσια ἴσια, θ' ἀνέβαινε ἄφεβος ὁ Γιολτάσης, περήφανος ὁ Γιολτάσης γιὰ ν' ἀντιμετωπίσει τὴ φουρτοῦνα !

Τοῦ τὴν ἀρνήθηκαν τὴ Χαριτωμένη καὶ τὴν ἔδωκαν σὲ ποιόνα ;. χά... χά.,. σ' ἕναν ἔμπορα, σ' ἕναν ἔμπορα.

***

Στὸ πιοτὶ ριγμένος τώρα πιὰ ὁ Γιολτάσης. Στὸ καπελιὸ καθιστὸς συλλογίζεται, ἀκουμπῶντας τὴ ράχη στὸν ξέβαφο τοῖχο καὶ τὰ χέρια στὸ λιγδιασμένο τραπεζάκι. Δὲν πέρνει πιὰ τοὺς σκοτεινοὺς δρόμους γιὰ νὰ κυττάξει τὴν σκιὰ νὰ περνᾶ στὸ φωτισμένο στόρι τοῦ παράθυρου. Δὲ μακραίνει στὶς ἀσύχναστες παραλίες γιὰ νά μαζέψει γιὰ τὴ Χαριτωμένη ἀπ' τὰ σπάνια ἐκεῖνα τὰ λουλούδια, τὰ στολισμένα ἀπ' τὰ χέρια τῆς φύσης καλλίτερα κι' ἀπ' τοῦ πιὸ μεγάλου τεχνίτη ζωγράφου τὸ πινέλλο.

Χιλιάδες στοχασμοὶ τὸν χτυποῦν σὰν τὸ χυνοπωριάτικο δέντρο. Τί νὰ κάμει ; νὰ σκοτώσει τὸν τσορπατζῆ ; νὰ παραμονεψει τὸν ἔμπορα ; Νὰ μπεῖ σὲ κανένα καράβι ἀπ' τ' ἀραγμένα ἐκεῖ σιμὰ καὶ νὰ κλέψει τὴν Χαριτωμένη ; Ὄχι, ὄχι δὲν τὸ καταδέχουνταν. Καλλίτερα αὐτὸς νἄμενε στὴν

ἐρημιὰ μέσα τῆς ζωῆς καὶ τὸν πόνο. Ἔ! Πῶς σκοτείνιασαν τώρα τὰ ὄνειρα του! Μαῦρο καράβι τοῦπρεπε τώρα πιὰ νὰ κουμαντάρει. Μαῦρο σὰν τὸ φάντασμα. Στὶς θάλασσες μέσα τὶς θλιμμένες ὅπου τὰ κύματα ματαίους θρηνολογοῦνε σκοπούς, ἀπάνω στὰ ὑγρὰ μνήματα τῶν καπεταναίων. Θρηνολογοῦνε τὰ κύματα; Ναί θρηνολογοῦνε. Δὲν τὰ εἶδες ὅταν πέσουν οἱ φουρτοῦνες πῶς σέρνουνται ὁλοτρόγυρα στὰ καράβια καὶ τὰ γλύφουν μετανοιωμένα. Ναὶ θρηνολογοῦνε σοῦ λέω!

Δὲν σηκώνει κεφάλι ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς ὁ Γιολτάσης. Τὸ μεσονύχτι τὸν βρίσκει σκυφτὸ ἀπάνω στὸ καραφάκι.

Μιὰ Κυριακὴ τοῦ Φλεβάρη γίνηκε ὁ γάμος. Ὁ ἔμπορας μπῆκε γαμπρὸς στὸ σπίτι τοῦ τσορμπατζῆ. Ὅλα ἦταν πιὰ τελειωμένα. Τράβηξε ὁ Γιολτάσης στὸ καπελιό. Δὲν παράγγειλε πιοτί. Πιὸ πυκνὰ ἦταν τώρα τὰ σκοτάδια τῆς ψυχῆς του. Ἀκούμπησε τὸ μέτωπο στὶς ἀπαλάμες καὶ τοὺς ἀγκῶνες στὸ τραπεζάκι. Ἡ ἀπελπισία τὸν εἶχε πιὰ κυριέψει Οἱ συλλογὲς σκοτεινὲς σωριάζουνταν στὸ νοῦ του σὰν ἀτελείωτο σύννεφο κοραχιῶν ποὺ τὸν ἔπνιγε. Δεμένος ἦταν στὸ κέντρο τους καὶ δὲν μποροῦσε νὰ κουνήσει. Κι' ὁλοένα καταποδιαστοὶ κι'ἀπανωτοὶ ἔρχουνταν ἐνάντιά του οἱ ἴσκιοι. Κάθισε, κάθισε. Κανένας δὲν τόλμησε νὰ τοῦ μιλήσει. Ἔξω νύχτωνε κι' ὁ τραμουντάνας πήγαινε νὰ λυσσιάξει. Ἀπ' τὸ πρωὶ φυσοῦσε ἀδιάκοπος. Καλλίτερα, χίλιες φορὲς καλλίτερα. Θεριὸ ἂς γίνουνταν. Θεριὸ ἀνήμερο. Ἔφτανε πιὰ ἡ ὥρα ποὺ τὸν ἤθελε ὁ καπετάνιος τὸν τραμουντάνα, ἡ ὥρα ποῦ θὰ φιλιώνουνταν συναναμεταξύ τους οἱ δυὸ αὐτοὶ οἱ ὀχτροὶ οἱ ἀθανάσιμοι. Φύσα, μάνιαζε τραμουντάνα.

Τὸ καπελιὸ ἔκλεισε κι' ὁ Γιολτάσης βγῆκε Περπάτησε στοὺς ἔρημους δρόμους ὁλομόναχος. Κατόπι τράβηξε τὸ δρόμο τοῦ λιμανιοῦ. Στάθηκε στὴν παραλία παλεύοντας μὲ τὸν ἀέρα ποὺ πήγαινε νὰ τὸν σηκώσει. Στὴν ἀδύνατη λάμψη τοῦ φαναριοῦ εἶδε στὴ στεριὰ τραβηγμένες τὶς βάρκες. Γνώρισε τὴ δική του. Δυὸ χρόνια τώρα τὴν εἶχε δοσμένη νὰ τὴν δουλεύει ἕνας ξένος. Τὴν ἔρριξε στὴ θάλασσα καὶ πήδηξε μέσα.

Ἄξαφνα μιὰ φωνὴ τοῦ ἦρθε ἀπὸ τὴ παραλία. Ἦταν ὁ ἴδιος ἐκεῖνος ὁ ψαρᾶς ποὺ τὸν πείραζε.

— Τρελλάθηκες Γιολτάση τοῦ φώναζε, ποῦ πᾶς μ' αὐτὸ τὸν καιρὸ θὰ πνιγεῖς θὰ πνιγεῖς σοῦ λέω.

Αὐτὸς ὀρθώθηκε κι' ἔρριξε κατὰ τὴ μεριὰ ἀπ' ὅπου ἔρχονταν ἡ φωνὴ μιὰ ματιά, γεμάτη καταφρόνεση. Ὕστερα μούγγρισε.

— Ποῦ πάω ἔ; ποῦ πάω; τέτοιες νύχτες μωρὲ διαλέγω ἐγὼ γιὰ νὰ ἀρμενίσω.

Τράβηξε μὲ δύναμη τὰ κουπιὰ κι' ἀπομακρύνθηκε. Σὲ λίγο ἦταν ἔξω ἀπ' τὸ λιμανάκι. Τὴν ἴδια στιγμὴ δυὸ πελώρια κύματα μὲ τὴ βοήθεια μιᾶς στραβῆς τιμονιᾶς ἀναποδογύρισαν σὰ φλούδα τὸ ἀδύνατο πλεούμενο. Ὁ Γιολτάσης σκεπάστηκε ἀπ' τὸ σαβανο τῶν ὑγρῶν ὄγκων ποὺ φρέναζαν. Δὲν ἀντιστάθηκε. Παραδόθηκε ὅπως στὴν ἀγκαλιὰ ἀγαπημένης γυναίκας.

Τὰ ρέμματα ποῦ κατέβαιναν δυνατὰ σὰν τὰ θηρία, ἄρπαξαν τὸ νεκρὸ κορμί, τοῦ Καπετάνιου καὶ σέρνοντας το ἀπὸ κυματοκορφὴ σὲ κυματοκορφή, κι' ἀπὸ βάθος σὲ βάθος, πῆγαν νὰ τὸ παραδώσουν μακρυὰ ἀπ' τὸ Στενὸ στὴν πλατιὰ γαλάζια θάλασσα.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

BYRON

Η ΠΡΩΤΗ ΑΓΑΠΗ

(Ἀπὸ τὸ DON JUAN)

Γκυκὸ εἶναι τὰ μεσάνυχτα ποὺ λυανὴ ἁπλωμένη
Φαντάζει ὡς πέρα ἡ θάλασσα φεγγαροφωτισμένη
Τὴ μελωδιὰ καὶ τὸ κουπὶ τοῦ Ἀδριάτη γοντολιέρη
Ν' ἀκοῦς ἀπάνω ἀπ' τὰ νερὰ νὰ φτάνει μακρυσμένη,
Γλυκὸ σὰν πρωτοφαίνεται τὸ ἕσπερινὸ τ' ἀστέρι,
Γλυκὸ ν' ἀκούσεις νὰ γλυστράει τὸ νύχτιο τ' ἀγέρι
Φύλλο σὲ φύλλο· νὰ θωρεῖς γλυκὰ στὸν οὐρανὸ
Τὸ οὐράνιο τόξο-ποὺ ἀκοιμπάει μὲς στὸν ὠκεανό.

II

Γλυκὸ εἶναι τὸ πιστὸ σκυλὶ ν' ἀκούσεις, ν' ἀλυχτσει
Τὸ «καλῶς ὥρισες» βαθυὰ, σὰ φτάνεις στὴν πατρίδα.
Γλυκὸ νὰ ξέρεις πωὲ εἶναι ἐεῖ ἕνα μάτι ποὺ κυττάει
Τὸν ἐρχομό σου μὲ γλυκειὰ καὶ πιό λαμπρὴν ἀχτίδα·
Γλυκό εἶναι τοῦ κορυδαλλοῦ ἡ μολπὴ νὰ σὲ ξυπνάει,
Νανούρισμα τρεχούμενων νερῶν· σὰν κορασίδα
Μιλεῖ, σὰν τραγουδοῦν πουλιά· μελίσσι ποὺ βουίζει
Καὶ τὸ μωρὸ τὰ πρῶτα του λογάκια ποῦ ψευδίζει.

III

Γλυκὸ εἶναι νὰ σωριάζουνται σταφύλια ὅταν οἱ τρύγοι·
Καὶ μ' ἀφθονία, βαχχικὰ τὴ γῆ νὰ πλημμυρᾶνε
Ὅλο πορφύρα, ὅλο χυμό· γλυκὸ κανεὶς νὰ φύγει
Τὴν πολιτεία, τὴν τύρβη της, στὴν ἔξοχὴ ἡ χαρά 'ναι·
Καὶ στὸ φιλάργυρο γλυκὸ χρυσάφια νὰ ξανοίγει
Κ' ἡ γέννα τοῦ πρωτότοκου γιὰ τὸ γονιό· γλυκειὰ 'ναι
Ἡ ἐκδικηση, μὰ πιὸ πολὺ στὸ γυναικεῖο τὸ φύλο,
Στὸ στρατιώτη λάφυρο καὶ χρῆμα στό ναυτίλο.

IV

Καλὴ 'ναι μιὰ κληρονομιὰ καὶ γέρου· ἑβδομηντάρη
gentleman ἡ ἀναπάντεχη θανή· πιὸς μᾶς εὐφραίνει
Σα μιὰ κυρία. γριὰ κι αὐτή, τὴν ἴδια κάνει χάρη
Καὶ ποὺ γιὰ βίλλα ἢ μετρητὰ πολὺ νὰ περιμένει
Κάνανε κάπιο νεαρὸ—τί λόγος!—παλικάρι.
Ὁ γέρος γιὰ τὸ θάνατον εἶναι, μὰ δὲν πεθαίνει
Τόσο καλόβολα· ὡστόσο εἶν' ἕτοιμοι οἱ Ἰσραηλῖτες
Νὰ κυνηγοῦν μὲ «ὁμόλογα» τοὺς νέους ἰδιοχτῆτες.

V

Μ' αἷμα ἢ μελάνι 'ναι γλυκὸ δάφνες κι ἂς μὴ σὲ μέλει
Τὸ πῶς—ποῦειν' γι' ἄλλον νὰ κερδᾶς· γλυκὸ τέλος νὰ δίνει
Κανένας σ' ἔριδες κι' αὐτὸς ὁ ἴδιος ὅταν θέλει
Νὰ τἄχει μ' ἕνα φίλο ποὺ κουνοῦπι τοῦχει γίνει.
Εἶναι γλυκὸ παλιὸ κρασὶ καὶ μπίρα στὸ βαρέλι
Κι' ἀγαπητὸς ὁ δύστυχος κανεὶς ποὺ δὲν ἀφίνει
Στὸν κόσμο ἀβοήθητο· γλυκὸ τὸ μέρος νὰ θυμᾶσαι.
Τοῦ πρώτου σου σκολειοῦ—ἂν καὶ κεῖ λησμονημένος θᾶσαι

VI

Μὰ εἶν' ἀπὸ τοῦτο πιὸ γλυκὸ κι' ἀπ' ὅλ' αὐτὰ κι ἀπ' ὅλα·
Ἡ πρώτη ἀγάπη ἡ φλογερή· στέκεται αὐτὴ καὶ μόνο
Τῆς πτώσης σκέψη ποὺ ὁ Ἀδὰμ κρατοῦσε ὄνειροπόλα!
Τὸ δέντρο νά! τῆς Γνώσεως μὲ γυμνωμένο κλῶνο.
Δὲ μένει μιὰ ἄλλο ἀπ' τὴ ζωὴ μπροστὰ στὴ φωτοβόλα
Τοῦ ἀμβρόσιου τοῦ ἀμαραντήματος τὴ μνήμη, ποὺ ζυγώνει
Στὸ μῦθον ὅτι τοῦρανοῦ τὸ φῶς ποῦειχε κλεμμένο
Ὁ Προμηθέας ἐδῶ στὴ γῆ σὲ μᾶς τῶχει φερμένο.

ΝΙΚΟΣ Γ. ΛΑΙΔΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑΣ

ΣΕΙΡΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Ἕνα Κῦμα:

Σιὸν Κάβο τοῦ Νησιοῦ, τοῦ Πέλαου σπάζει
Τὸ κῦμα καὶ σκορπάει ἀφροὺς στὶς ξέρες,
Πού, λές, λιοντάρι ὀρθόστηθο τινάζει
Τὴ χήτη του, κυνηγημένο ἡμέρες

Ἀπὸ τὸν Ἡρακλέα τὸν Ἄνεμο καὶ πέφτει
Βρουχίζοντας... μὰ ἰδὲ; ὁ βρυχηθμός του
Κάποια χαρά, σὰ σὲ ψυχῆς καθρέφτη
Ποὺ δείχνει κάτι ἀπόκοσμ' ὁ βυθός του,

Κάποια χαρὰ βαθιά του ἀντιφεγγίζει...
Στὸ ἀνάβλεμμά του, τὸ ὕστερο, τὸ Κῦμα
Σὲ ἡρώων Νησὶ τὸ Θάνατο ἀντικρίζει,
Καὶ ἡρῷο του εἶναι ὁ Κίβος—ὅ ι μνῆμα!

Σπέτσες 1911 ΓΙΑΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Σταλμένο ἀπὸ τὸν C. Spiess *στὸν* Joseph Rivière, *διευθυντὴν τοῦ* Soi-Même.

Ἀγαπητέ μου Διευθυντή.

Θαρρῶ χρέος μου νὰ σᾶς φχαριστήσω γιὰ τὴ φωτισμένη συμπάθεια ποὺ μοῦ δείχνετε μὲ τὴν πέννα σας, πέννα ποιητῆ μὲ τόλμη κ' εἰλικρίνεια, ποὺ ζητάει νὰ λυτρωθεῖ ἀπὸ τὄνειρο, τὸ ψέμα τῆς δῆθεν ἁγνῆς σκέψης γιὰ νὰ ὑψωθεῖ πάνω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα τῶν γεγονοτων, γιὰ νὰ φτάσει τὴν πραγματικότητα τῆς ἑνιαίας Σκέψης ἢ τοῦ Πλατωνικοῦ ἔρωτα.

Ἔχω τὴν ἐλπίδα ὅτι ἄξιος της δουλεύοντας μὲ τὴ βιοψυχολογικὴν ἀντίληψη τῆς Φιλοσοφίας γιὰ τὴν πνευματικὴ τελειοποίηση τῆς ἀνθρώπινης φυλῆς καὶ δείχνοντας ὅτι ἡ ***ἀνεξαρτησία τοῦ χαρακτῆρα*** τοῦ ***Ἤθους*** εἶναι τὸ μόνο καλὸ ποὺ κάτι ἀξίζει ὄντος ὁλάκαιρος ὁ κόσμος τοῦ ἑαυτοῦ».

Αὐτὴ μᾶς δίνει ν' ἀνακαλύψουμε μέσα στὴν ἀνθρωπότητα τὰ ἄπειρα ἐνδεχόμενα μιᾶς παλιγγενεσίας, ποὺ θὰ εἶναι ἡ ***νέα γέννηση*** τοῦ μοιραίου ἀνθρώπου, λυτρωμένου ἀπὸ κάθε φυσικὴν κ' ἠθικὴν ἀτέλεια, καὶ ποὺ νὰ συγκεντρώνει μέσα του στὴν ὑπέρτατη ἁρμονία τοῦ ***ἐγὼ*** ὅλες τὶς δυνάμεις τῆς καρδιᾶς (ἐσωγνωσία) καὶ τῆς διανόησης (λογικοῦ) ὅπως στὸ παιδὶ ὅπου ὑπάρχουνε συγκεχυμένες. Αὐτὴ δικαιολογεῖ τὸν πλατωνικὸν ἔρωτα ποὺ ζητάω νὰ ξανανεώσω στὸν ὀνόματι αὐτῆς τῆς Φιλοσοφίας τῆς Ἀνθρωπότητας καὶ Φιλίας τοῦ ***ἀνθρώπου ποὺ ἀνήκει στὸ ἀνθρώπινο γένος.***

Ὑπάρχει στὸν ἄνθρωπο μιὰ μυστηριώδης δύναμις ποὺ ἡ σύγχρονη ψυχολογία δὲ θέλει νὰ λογαριάσει καὶ ποὺ χωρὶς αὐτὴ τὴν ἀέναη δύναμη, χωρὶς τὸ πρωτόγονον αὐτὸ ἔνστιχτο, αἱ πράξεις μας θὰ μείνουν ἀνεξήγητες.

Τὸ αἰώνιο κι' ἀκατάρνητον αὐτὸ στοιχεῖο εἶναι τὸ ἔνστιχτο τῆς Δικαιοσύνης, τῆς Φυλῆς, τῆς Ἀνθρωπότητος, τῆς εἰδικῆς Μεγαλοφυΐας, τῆς «Κακοήθειας», ἂν θέλετε, ποὺ ὡστόσο δὲν εἶναι κτηνωδία, γιατὶ ***τὸ πνεῦμα τοῦ ἀτόμου*** (νοητικότητα, ζωὴ) εἶναι δυνατώτερον ἀπὸ τὸ ***πνεῦμα τοῦ εἴδους,*** ἀπὸ τὸ σφοδρότερον ἔνστιχτο.

«Βλέπω καθαρὰ τὰ ὅρια τῆς ἴδιας μου νοητικότητας», ἔλεγ' ὁ Taine, «μὰ δὲν ξεκαθαρίζω τὰ ὅρια τῆς ἀνθρώπινης», ποὺ εἶναι ἡ ἰσορροπία, ἡ μόνωση, ἡ ὑπομονὴ ἢ ἡ μακαριότητα, τὸ «μεταξὺ» τοῦ Πασκάλ.

Τὸ Σκολειό, ἡ Ἐπιστήμη, εἶναι ἀνίκανοι νὰ νοιώσουν «τὸν ἄνθρωπο στὸν ἑαυτό του», τὸν ἀπεριόριστο κύκλο ποὺ χαράζει γύρω μας ἡ Σκέψη καὶ ποὺ ὁ τετραγωνισμός του εἶναι ἡ ἔχτη αἴσθηση τοῦ Πνεύματος, ἡ τέταρτη διάσταση τῆς Ἁρμονίας, ἢ τὸ «τρίτο φῶλο» τῆς Σοφίας πού, ***χωρὶς νὰφίνεται νὰ κοροϊδευθεῖ ἀπὸ τοὺς ἀπατηλοὺς ἀντικατοπτρισμοὺς τῶν ἐπιστημῶν, πιάνει μὲ τὴ ματιὰ τὴν ὁλικὴν εἰκόνα τοῦ κόσμου.***

Πρέπει νὰ ἰδοῦμε τὸν κόσμο ὅπως κι' ὅπως εἶναι καὶ νὰ τὸν ἀγαπήσουμε, δηλαδὴ νὰ σταθοῦμε ἐνάντια στὶς ἐκδηλώσεις παρακμῆς τοῦ «ἑλληνικοῦ ἔνστιχτου», νὰ ξέρουμε ν' ἀντισταθοῦμε μὲ κάθε θυσία στὴν παλίρροια τῆς νομικῆς ἀδικίας, τῆς πραγματικότητας, τοῦ ἐπιστημονικοῦ αὐτοματισμοῦ, τῆς μεταφυσικῆς ἀνοησίας, τῶν χιμαιρῶν καὶ τῶν πολιτικῶν κέντρων ποὺ μοιάζουνε μ' αὐτὰ καὶ ποὺ καταβροχθίζουνε ὅλη τὴ σοβαρότητα ποὺ βάζει κανεὶς στὰ πνευματικά, γιὰ νὰ ξαναγεννηθεῖ ὁ ἄνθρωπος, αὐτὸς ποὺ ἔχει ἐπίγνωση τῆς ἀξίας του, αὐτὸς ποὺ νοιώθει τὸν ἑαυτό του ἐντελῆ καὶ ποὺ καίγεται ἀπὸ τὴ δίψα τῆς μάθησης καὶ τῆς ἀγάπης καὶ ποὺ μέσα στὴ δημιουργική του ἀφθονία εἶν' ὁ ἴδιος ἡ αἰτιολογία τοῦ εἶναι του καὶ τοῦ πεπρωμένου του.

Μ' ἁγνὸ καὶ καθάριο μέτωπο, ἐν ὀνόματι τοῦ ποιητικοῦ κι ἀριστοκρατικοῦ ***δανδισμοῦ,*** τοῦ ***ἀτομισμοῦ*** καὶ τοῦ νιτσεϊκοῦ ***ἀνηθικισμοῦ*** ἂς ἀπωθήσουμε μέχρι τρέλλας «τὴν παλιανθρωπιὰ τῆς ἐξουσίας, τῆς πέννας καὶ τῆς χαρᾶς», τὸν ὠφελιμισμὸ τοῦ μικτόγενου καὶ ἀστικοῦ ἰδανικοῦ, τὸν κολλεκτιβισμὸ τοῦ ἐθνικοῦ imperium, τὸν ***ἠθικισμό,*** τὸν ἐγωϊσμὸ ἢ τὴν ἀνηθικότητα τῆς ἀπάρνησης τοῦ ***ἐγώ,*** τοῦ κοινωνικοῦ καραγκιοζισμοῦ, φέρνοντας στὸ νοῦ ὅτι ἡ τέχνη δὲ μπορεῖ νὰ γίνει ***ὄχλος*** χωρὶς νὰ γίνει καμποτῖνος!!

«Πρέπει νὰ δώσουμε στοὺς ἀνθρώπους νὰ νιώσουνε», λέει ὁ Mackay, «πὼς τὰ συμφέροντά τους δὲν ἀλληλοσυγκρούονται, ἀλλὰ τὸ ἐνάντιο, ἰσορροποῦνε μὲ τέλειαν ἁρμονία ὅταν ἀναπτύσσονται ἐλεύθερα», γι' αὐτὸ πρέπει ν' ἀποδιώξουμε τὴν ἠθικὴ τῶν σκλάβων, τὴ νοητικὴ καὶ αἰσθηματικὴ βαρβαρότητα κι' ὅτι δεσμεύει τὸ λεύτερο ξεσκέπασμα τῆς ζωῆς καὶ τῆς μεγαλοφυΐας, ὅπως, νὰ ποῦμε, τὴν ἐγωϊστικὴ πρόληψη τοῦ ἀλτρουισμοῦ, ν' ἀπωθήσουμε ***τὰ ἡδονοπαθῆ*** ὄνειρα τοῦ νικημένου δίχως νὰ παλέψει, τοῦ λυρικοῦ, ποὺ γίνεται θῦμα τῆς αἰσθητικῆς του ντελικατέτσας, ποὺ ἐξερεθίζεται ἀπὸ τὸ ἀχόρταστο ἐγώ του ποὺ ἀδειάζει τὸ πνεῦμα.

Τὴ μέρα ποὺ οἱ ἄνθρωποι θὰ νιώσουν τὴν ἀνάγκη μιᾶς νέας ἐκτίμησης, ἀνθρώπινης ἱεραρχίας βασιζόμενης ἀπάνω στὴν ἀτομικὴ διάκριση (ποὺ ξεχωρίζει), στὴν τάξη, στὴν ἀξία τοῦ ἀτόμου, ποὺ μόνη, ἀξίζει νὰ ἐξασκήσει τὴ δύναμή της, θὰ δοῦμε νὰ ἐκλίπουνε οἱ ψευτοαρετὲς τῆς πολιτικῆς, τῆς Ἐπικράτειας καὶ νὰ μεγαλώνει καθεμερνὰ ὁ κλῆρος τῆς ἀνθρωπότητας.....

Ἡ Παλλὰς—Ἀθηνᾶ ἢ ἡ Ἀφροδίτη Οὐρανία, ὁ Ἔρως ἢ ἡ ποίηση στὸ Πλατωνικὸ νόημα, εἶναι τὸ ἑλληνικὸ ἢ ἀρχαῖο ἔνστιχτο—ἀντίθετα στὸ ἔνστιχτο τοῦ εἴδους, τὸ ἀστατικὸ ἢ ρωμαντικὸ— ποὺ ἡ φιλοσοφική του διατράνωση εἶναι ἡ εὐγενικώτερη μουσική, ἡ μουσικὴ τῆς Διονυσιακῆς ψυχῆς ἢ τὸ τραγοῦδι τῆς Μοίρας, ἡ ἀπαρόμιαστη μελωδία, ἡ ἁρμονία τοῦ Μαρούα ποῦ μᾶς ὑψώνει ὡς τὸν ἑαυτό μας.

Τὸ κάλλος εἶναι μέσα στὴν τέχνη, λέει ὁ Sully Prudhomme, ὅτι καὶ στὴ ζωή, γι' αὐτό, ὦ Ζωή, σ' ἀκολουθάω καὶ χορεύοντας ἀκόμα σ' ἕν' ἀδέβαιο στρατί.

Ὅποιος τολμάει, λέει ὁ Πλάτων, χωρὶς νὰ δονεῖται ἀπὸ

τὴν παραφορὰ τὴν προερχόμενη ἀπὸ τὶς Μοῦσες, νὰ ζυγώσει στὰ Ἅγια τῆς Ποίησης, ὅποιος φαντάζεται πὼς ἡ τέχνη τοῦ εἶν' ἀρκετὴ γιὰ νὰ τονε κάνει ποιητή, θὰ μείνει πάντα πολὺ μακριὰ ἀπ' τὴν τελειότητα.

Ὅπως τὸ κηρύττει ὁ Σωκράτης, μιὰ παραφορὰ ποὺ ἔρχεται ἀπ' τοὺς θεοὺς εἶν' εὐγενέστερη ἀπ' τὴν τέχνη ἢ τὴ γνώση τῶν ἀνθρώπων, εἶν' αὐτὸς ὁ ἴδιος, ὁ πόθος τοῦ Ἐνθυμίωνα, ἡ ἐπιβίωση τῆς Ἀποθυμιᾶς, ἡ ψυχικὴ ὡραιότητα τοῦ Ἔρωτα ποὺ δὲν ἔχει γένος γιατὶ τὸ *σαρκικὸ σῶμα*, τὸ πρόσκαιρο κ' ἐγκληματικὸ εἶναι τὸ αἱματηρὸ μνῆμα, ἡ ἀκρόβυστία τῆς μεγαλοφυΐας, τῆς ἡρωϊκῆς ἀγνείας, τοῦ ἀνθρώπου ποὺ φέρνει μέσα του τὴν αἰτιολογία τῆς ὕπαρξης καὶ τῆς μοίρας του.

Γιὰ νὰ πραγματοποιηθεῖ ἡ ἀναμορφωτικὴ ξαναγέννηση τῆς Ἀνθρωπότητας, τῆς ἀρχαίας Φιλίας ἢ τοῦ μοναδικοῦ καὶ Πλατωνικοῦ ἔρωτα, *νιῶστε με καλά*, πρέπει ν' ἀγαπήσουμε τὸ Χαρμίδη σὰν ἄγαλμα ἢ νὰ θαυμάσουμε σ' ἕνα ἄγαλμα τὸ Χαρμίδη, ποὺ εἶνε ὁ γλυπτικός, προγονικὸς κι' ἀστρικὸς Νάρκισσος.

Ἡ ἐρωτικὴ παραφορὰ ἢ ἡ ποιητικὴ ἁρμονία τῆς πνευματικῆς πλάσης εἶναι ἡ ἕνωση τῆς Διονυσιακῆς μέθης ἢ τοῦ Ἀπολλώνιου ὄνειρου, ποὺ εἶναι ἡ μυθολογικὴ ἑνότητα τοῦ τραγικοῦ «ἑαυτοῦ» τῆς Μοίρας, τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ὑψώνει τὴ δύναμη μέχρι τὸ ψῆλος τῆς θέλησής του.

Ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ χτυπητὰ σημάδια τῆς ὁλοκληρωτικῆς ἐξανθρώπησης τοῦ ἰδανικοῦ, κατὰ τὸν Boutmy, εἶναι τὸ ὅτι ἂν ἡ διάκριση τοῦ κορμιοῦ ἀπὸ τὴν ψυχὴ εἶναι γνωσμένη στὸν Ἕλληνα, ἀγνοεῖ τὴν ἀντίθεσή τους... Ὁ Ἕλληνας δὲ νιώθει τὸ κοτσάνι δίχως τὸ ἄνθος» οὔτε τὸν ὄψιμον ἄνθρωπο τῶν συντριμμένων φώτων καὶ τῶν διασταυρωνόμενων καὶ κομμένων (φυλετικῶν) πολιτισμῶν.

«Ὅλα τὰ κατηγορούμενα τῆς ζωῆς» (Boutmy) «ἀκόμα καὶ τὰ πιὸ ἀντίθετα, ἑνώνονται στὸ «ἑλληνικὸ ἔνστιχτο» σὲ μιὰν ἀφελῆ ἀδιαιρετότητα, χωρὶς οἱ ἀντιθέσεις νὰ γίνωνται διακριτὲς κι' αἰσθητές. Ἡ τεράστια πλαστικὴ δύναμη ἑνὸς πνεύματος φλογεροῦ νεαροῦ καὶ γεμάτου ἀποκάλυψη βαστάει συμμαζευτὰ κι ἀνακατώνει μέσα σὲ παράλογην ἁρμονία ἰδέες πού, σὲ μιὰ ψυχολογία καὶ λογικὴ ἀφηρημένες, θὰ φαινόντουσαν ἀλληλοσυγκρουόμενες καὶ ἀλληλομηδενιζόμενες.... Γενικά, ἡ ὀδυνηρὴ ἀντίθεση τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς... δὲν ὑπάρχει ἀκόμα. Ἡ ἀποχώρισή δὲ γίνηκε.

Ἀπὸ σήμερα ἐμεῖς, οἱ πιὸ προχωρημένοι, ἐμεῖς οἱ νικητές, ποὺ πιστεύουμε στὸν ἑαυτό μας κι' ἀρκώμαστε στὸ βαγγέλιο τῆς ἀπάρνησης, ὀφείλουμε νὰ κυτάξουμε τὸν πόλεμο στὸ διανοητικὸ ρωμαντισμό, τοῦ εἴδους «Bergson» καθὼς καὶ σὲ κάθε καθαρὸν ὀρθολογισμὸ καὶ σὲ κάθε κάλπικη φιλοσοφία, ποὺ ἐμπνέεται ἀπὸ τὸν «Ἰδεαλισμὸ» ἢ τὸν «πραγματισμό», γιατὶ ζοῦμε μ' ἔρωτα καὶ λόγο, γιατὶ ὁ καλὸς ἡρωϊκός, φιλοσοφικὸς κι ἀντισημιτικὸς ἀγῶνας ἀπωθεῖ τὸν ἐκφυλισμὸ τῆς ἀνδρικότητας, τὴν ψυχικὴν ἀδυναμία τοῦ ὄνειρου ἢ τοῦ αἰσθητικοῦ ψεύδους, τοῦ προληπτικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ ποὺ εἶναι εὐνουχισμὸς σαρκικός, χρονικό, θρησκευτικός, χειροφιαχτὸς κ' ἐγκληματικός.

Ὀφείλουμ' ἀπὸ σήμερα ν' ἀπωθήσουμε τὸν ἀναποδογυρισμένο κόσμο τοῦ ἡμίκοσμου ἢ τῶν «ἀλλοιτῶν», ἀπὸ ἀγάπη γιὰ τὸ ζωντανὸ πλάσμα, τὸ βέβαιο κ' ὑπερήφανο ποὺ ἡ ἐποποιεία του δὲν ἔχει σχέση μὲ τὸ ὑπογάστριον!

Ἡ ἰμπεριαλιστικὴ «πνευματικότητα» εἶναι ἡ φιλοσοφική μας ζωὴ τοῦ αὔριο κ' ἡ ἀναγκαία ἐπιστροφὴ στὴ Βιοψυχολογία, στὴν ἀψευδῆ Σοφία ποὺ ἡ ἀγάπη της εἶναι ὁ ἡρωϊκὸς θρίαμβος τῆς Ἀνθρωπότητας ἢ τῆς Φιλίας.

Ἡ ποιητικὴ κι' ἀριστοκρατικὴ αὐτοκρατία τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος κι ὅλες του οἱ ἡρωϊκὲς ἐκδηλώσεις, φιλοσοφικὲς κι ἀντισημετικὲς βγαίνουνε ἀπὸ τὴν ἐθνοψυχοφυλετικὴ τελειότητα τοῦ *ἥρωα* «ποὺ εἶναι», κατὰ τὸν Boutnay «ἡ μεγαλείτερη ἀναστάτωση ποὺ γίνε στὸ ἀνθρώπινο μυαλό», γιατὶ τὸ «ἑλληνικὸ ἔνστιχτο» ἢ τὸ ἀρχαῖο τοῦ εὐρωπαϊκοῦ καὶ σοφοῦ ἀνθρώπου, ἀντιτίθεται στὸ ἔνστιχτο τοῦ γένους, τὸ ἀσιατικὸ ἢ ρωμαντικὸ τοῦ homo faber ἢ judaicus, γιατ' ἡ Ἀνατολή, (Boutmy) εἶναι ἡ φυσικὴ ἀντίθεση τῆς Ἑλλάδας, γι αὐτὸ ὁ ποιητης δὲν ἀπονέμει στην τέχνη παρὰ δευτερεύουσα σημασία.

Πάντα ὁ Διόνυσος ἀγνάντια στὸν «Ἐσταυρωμένο».

***

Ἡ φιλοσοφία τοῦ «Αὔριο», ἡ μεταπολεμικὴ θἄχει νὰ λύσει τὸ πρόβλημα τῆς ἐχτίμησης καὶ τῆς ἱεραρχίας τῶν ἐθνοψυχοφυλετικῶν ἀξιῶν, διαλύοντας τὴν παρεξήγηση ποὺ ὑπάρχει σήμερα, ὅσο γιὰ τὴν ἔννοια τῆς Ποίησης καὶ τοῦ Πνεύματος, γιὰ τὴ βιοψυχολογικὴ σημασία τῆς Σοφίας καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ, ἀπ' ὅπου ἐξαρτᾶται ἡ παλιγγενεσία τῆς διανόησης καὶ τῆς Ἀνθρωπότητας.

Μετάφραση. Ν. Γ. Λ.

ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

VI

ΒΙΟΛΙΑ ΣΩΠΑΣΤΕ...

Βιολιὰ παῖξτε μου κᾶτι!..
Τοῦλλὸ τραγοῦδι θέλει ἡ καρδιά μου ν' ἀκούσῃ...
Τὸν πόνο τῆς ποὺ τὴν παιδεύει θέλει νὰ ξεχάσῃ...
Παῖξτε βιολιά... Παῖξτε!..

Βιολιὰ σωπᾶστε πιά... Τὸ τραγοῦδι αὐτὸ τὸ πεταχτὸ τῆς χαρωπὲς στιγμὲς ποὺ πέρασα μὲ τὴν χαμένη μου ἀγάπη μοῦ θυμίζει...
Ἡ καρδιά μου δὲν ἀντέχει πιὰ στὸν ἦχο του..
Πάψτε... Ὁ τρελλὸς σκοπὸς του κοροϊδεύει τὴ μοναξιά μου... τὴ λύπη μου... τὸν πόνο..
Βιολιὰ ἄλλο τραγοῦδι θέλω.....

Βιολιὰ σωπᾶστε πίλι... Ὁ λυπητερός σας ἦχος τὴ φτωχὴ τὴν καρδιὰ μου ξεσχίζει...
Πάψτε.... Τὸ τραγοῦδι σας μεγαλώνει τὸν πόνο μου καὶ μοῦ θυμίζει ὁλόενα τὴν εὐτυχία τὴ χαμένη...
Βιολιὰ φτάνει!.. Σωπᾶστε πιά!.
Κανένα σας τραγοῦδι δὲ μ' ἀρέσει!..

1918 ΕΛΕΝΗ ΙΒΡΑΚΗ

Σὲ λίγες μέρες θὰ εἶναι ἕτοιμη ἡ νέα ποιητικὴ Συλλογὴ τοῦ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΣΠΑΤΑΛΑ

"ΚΑΘΩΣ ΑΛΛΑΖΟΥΝ ΟΙ ΕΠΟΧΕΣ,,

Ἐκδιδομένη ἀπ' τὸν ἐκδοτικὸ συνεταιρισμὸ «Βωμός».

Κομψὸς τόμος σὲ καλὸ χαρτὶ καὶ μὲ τὸ σκίτσο τοῦ ποιητή. Θὰ σταλθῇ συστημένο σ' ὅσους μᾶς στείλουν 3 δραχ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Τὰ «Ρόδα Θαλάμου» τοῦ Τίμου Μαλάνου

Σὰν ἄνεμος φρεσκάδας, ἄνεμος ἰνοιξιάτικος ἔπνευσε στὴν Ἀλεξάνδρεια ἀπὸ τὴ μέρα ποὺ δημοσιεύτηκαν τὰ *«Ρόδα Θαλάμου»* τοῦ νέου Τίμου Μαλάνου. Οἱ πολλοὶ ἐξεπλάγησαν μὲ τὴ δημοσίευση τοῦ βιβλίου αὐτοῦ. Ἡ ἰδέα πῶς ὁ διανοούμενος Ἕλληνας τῆς Αἰγύπτου δὲν ἦταν καμωμένος γιὰ τὴ ποιητικὴ δημιουργία παρὸ μόνο, τὸ πολύ, γιὰ τὴ κριτικὴ ἐργασία, ἐφοίνονταν τόσο καλὸ βασισμένη ἀπάνω σὲ παραδείγματα χειροπιαστά! Τὸ γεγονὸς ἀκόμη, πῶς κι' ὅσοι τυχὸν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες Αἰγυπτίους, ἔγραφαν στίχους τοὺς εἶχαν ἐμπνευσθῆ ἀπὸ ἕνα καθαρὸ ἑλληνικὸ περιβάλλον (Πέτρος Μάγνης π. χ.) ἢ τὸ ἔργο τους ὑπάλληλεύετο σὲ καθαυτὸ ποιητικὸ αἴσθημα κοὶ μονο τὸ ἔσωζε ἡ τεχνοτροπία τους ἢ ἡ σκοπιὰ ἔτεινε νὰ κάμῃ τὲ ἐν τῇ πιστευτὴ αὐτὴ τὴν ἰδέαν Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, τὸ Ρόδα Θαλάμου, ἀνοίγουν μιὰν νέαν ἐποχὴν στὴν ἱστορία τῆς πνευματικῆς ἐξέλιξης τοῦ Ἕλληνα τῆς Αἰγύπτου. Ἕως πρὸ ὀλίγων χρόνων, ὁ Ἕλληνας τῆς Αἰγύπτου δὲν ἐνδιαφέρετο παρὰ τὸν πλουτισμὸ καὶ μάλιστα τὸν εὔκολο πλουτισμό. Σήμερα βλέπομε σ' αὐτὸ τὸν τόπο μιὰ νέα γενεά, πιὸ μορφωμένη, ποῦ ζητᾷ νὰ ζήσῃ ζωὴ πλέον πνευματικὴ καὶ ποῦ παίρνει συνειδησι τῆς ὀμορφιᾶς τῆ χώρας ποῦ κατοικεῖ, ζητᾷ δὲ νὰ ζήσῃ σὲ ἁρμονία μὲ τὸ ὄμορφο περιβάλλον Τὸ περιβάλλον μπορῶ νὰ πῶ δὲν εἶναι πλέον γιὰ τὸν Ἕλληνα τῆς Αἰγύπτου, ἀποκλειστικὸ ἕνα *μέσον* ἀλλὰ γιὰ μερικοὺς τοὐλάχιστον καὶ ἕνας *σκοπός*. Τὴ ποίηση τῆς ζωῆς του θέλει νὰ τὴ χύσῃ γύρω του, μαζὺ δὲ θέλει νὰ ἐντλήσῃ ἀπ' τὸ περιβάλλον τὸ στοιχεῖα μιᾶς ἐσωτερικῆς πνευματικῆς καὶ αἰσθητικῆς ζωῆς

Τὸ βιβλίο τοῦ Μαλάνου ἦλθε ὡς μιὰ ἐπιβεβαίωση στοὺς λιγοστοὺς ἐκείνους ποῦ ἐθεώρησαν τὸν Ἕλληνα τῆς Αἰγύπτου, ἱκανὸ νὰ ἔχῃ καὶ αὐτὸς – μαζὺ μὲ τὸ κριτικὸ πνεῦμα ποῦ θέλοντας καὶ μὴ ἠθέλησαν νὰ τὸν δωρήσουν οἱ *ποντίφηκες*, οἱ ἐνδιαφερμένοι γι' ἀφελεῖς καὶ φιλικὲς κριτικὲς— ἀληθινὸ αἴσθημα, ἱκανὸ νὰ μεταδοθῇ καὶ σὲ ἄλλους, νὰ εἰσχωρήσῃ μὲς σ' ἀ αἰσθήματά τους, νὰ κάμῃ τὲς καρδιὲς τους νὰ πάλλουν, καὶ αἴσθημα μάλιστα γερό, ὑγιές, ἀπάνω στὸ ὁποῖο μιὰ ὁλόκληρη ποίηση «ζεστή, ζουμερὴ» κατὰ τὴν ἔκφρασι τοῦ Σαντορινιοῦ μποροῦσε νὰ δημιουργηθῇ, ἂν δὲν εἶναι κιόλας ἀπὸ τόρα δημιουργημενη.

Τὰ «Ρόδα Θαλάμου» μαρτυροῦν γιὰ ὅσα λέγω: Ὁ *ἡδονισμὸς* ποῦ σὰν ἄχνα βγαίνει ἀπ' τὲς σελίδες του εἶναι ἕνας ἡδονισμὸς ὑγιής, εἰδωλολατρικός, νεανικὸς καὶ ζεστὸς ἀκόμη. Ἡ μορφὴ αὐτὴ τοῦ ἡδονισμοῦ, τῶν Ρόδων Θαλάμου φέρνει ἀναγκαστικὰ τὸ ἔργο αὐτὸ σὲ ἀντίθεσι μὲ κεῖνο τοῦ κ. Κ. Π. Καβάφη ποῦ ἐκδηλώνει μιὰ μορφὴ ἡδονισμοῦ ὄχι καὶ τόσο συμπαθῆ τὲ πρισσοτερες φορὲς: μυστικοπαθῆ καὶ παθολογική. Γιὰ τὸ Σαντορινιὸ ἔγραψα ἄλλοτε πῶς εἶναι ὁ ποιητὴς τῆς Χαρᾶς τῆ Ζωῆς Γιὰ τὸν Μαλάνον θὰ πῶ, ὅτι εἶναι ὁ ποιητὴς τῆς Ἡδονῆς. Ἀλλ' ἡ ἰδέα του αὐτή, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ἔκδοσης τῶν Ρόδων Θαλάμου ἐξελιχθηκε. Στὴν ἡδονὴν δὲν βλέπει τόσον μίαν ἀρχὴν ἢ μιαν γύρεψιν τέλος τυφλὴν καὶ ἀδιάφορην πρὸς τὴν ζωήν, ἀλλ' ἕνα εἶδος *πληρώσεως* τῆς ζωῆς, ποῦ ἐπιτυγχάνεται ἀκριβῶς μὲ τὴ γύρεψη τῆς ζωῆς, ἡδονῆς, στενὰ δεμένης λοιπόν, μὲ τὴν ἐνεργητικοτητα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁ ἔνστικτο τῆς γνώσης του.

Τὰ «Ρόδα Θαλάμου» βέβαια δὲν εἶναι ἄμεπτο ἔργο τέχνης μηδὲ ποτὲ μποροῦσε νὰ εἶνε τέτοιο. ὅσαν ὁ συγγραφέας του εἰκοσαετὴς μόλις, ἔχει τάσεις πρὸς τὴν *πλαστικὴ* φαντασίαν· μιὰ νέα ἔκδοση τοῦ βιβλίου, τελειοποιημένη, ἐπιβάλλεται. Ἀλλὰ καὶ τέτοιο ποῦ εἶναι μᾶς ἱκανοποίησε τότε, στὴν Ἀλεξάνδρεια Διαβάζοντας τὴν ὡραία συλλογὴ ποιημάτων ποῦ τὸ ἀποτελοῦν, ἀνεπνεύσαμε ὅλο τὸ ἄρωμα μιᾶς νεανικῆς ζωῆς, ὅλες τὲς μυρωδιὲς ἑνὸς περιβάλλοντος θαλάμιου, ποῦ μᾶς μεθυσαν γιὰ μιὰ στιγμή Καὶ φαινόμενο ἀσυνέθιστο ὑπῆρξε γιὰ ὅλους μας, ἡ ζήτησις τοῦ βιβλίου, ἀπὸ τὰ βιβλιοπωλεῖα. Τὰ «Ρόδα Θαλάμου» ἐξαβάσθησαν ἀπὸ ὅλους καὶ ἀπὸ ὅλες· ὅλοι δὲ ἀνεγνώρισαν τὸν ἑαυτό τους μέσα σ' αὐτὴ τὴ συλλογὴ καὶ δὲν θὰ πλανηθῶ ἂν πῶ πῶς τὸ βιβλίο αὐτὸ μᾶς ἔκαμε στὴν Ἀλεξάνδρεια, ν' ἀνακαλύψουμε, μὲ ἔκπληξι καὶ εὐχαρίστησι μ ζύ, ὑπὰ κάποια ψυχικὴ συγγενεια ποῦ μᾶς ἑνώνει ὅλους μας, ἐκεῖ στὴν ὡραία χώρα τοῦ Νείλου.

Παραθέτω ἐδῶ μερικοὺς στιχους ἢ στιλ ογῆς, ποῦ ἀποδίδουν ἴσως καλύτερα ἐκεῖνο ποῦ ἡ ποίησις αὐτὴ ἔχει τὸ βαθιὰ ἡδυπαθὲς καὶ τὸ διανοητικό, ὁ μετρημένο μαζύ, καὶ πρὸ πάντων τὸ εἰρηνικό, τὸ γαληνιο:

Συχνὰ μέσα στὰ μάτια σου προσμένω τὸ καράβι·
Μὰ δὲν κρατᾶ αἰώνια ποτὲ τέτοια στιγμή,
Γιατὶ μισεῖ τὸ ὄνειρο ἡ Μοῖρα καὶ σὲ κάνει
Νὰ κλαῖς καὶ μές στὰ δάκρυα νὰ χάνω τὸ πανί.

(VI)

Θὰ νοσταλγῶ τὴ σιωπὴ τῆς ἐκλεχτῆς ἡμέρας
Τὴ σιωπὴ ποὺ πέθανε μαζὺ μὲ τὴν λατρεία,
Ποῦ γνώρισε τὸ σῶμά σου, σὰν γύμνωσες τὸ κάλλος,
Πρώτη φορὰ στὰ μάτια μου γεμάτη ἀνησυχία.

Δὲν θὰ ξεχάσω τ' ἄτολμο τὸ κίνημά σου ἐκεῖνο,
Ποῦ ἄνοιγε τὸ θησαυρὸ σὲ μάτια ἀγαπημένα,
Ὦ δὲν ξεχνῶ τὸ σῶμά σου, τὴ μυστικὴ τὴν ὥρα,
Καὶ τ' ἄρωμα π' ἀνάδιδαν ροῦχα ἐλαφρὰ πεσμένα.

(Ἡ Σιωπὴ τῆς ἀποκαλυψεώς σου).

Γῦρε ἀπάνω στὸν ἀφρὸ τῶν μεταξένιων ρούχων
Σὰν ἕνα ρόδο ναναγὸ στὴ θάλασσα τοῦ στήθους,
Καὶ κεῖ περίμενε βουβὴ καὶ μὲ κλειστὰ τὰ μάτια,
Ν' ἀκούσεις ἀπ' τὰ χέρια μου τῆς Ἡδονῆς τοὺς μύθους!

(IV)

Κυλιέται μὲ νωχέλεια ὁλόγυμνη τὸ βράδυ,
Στὰ δροσερὰ σεντόνια της ἡ ἀραβωνιασμένη,
Τὴ σάρκα της ἀπάνω τους ζητῶντας νὰ δροσίσει,
Καὶ τὰ χειλάκια της μασᾷ, ζεστή, μπρουμουτισμένη.

(Ἡ φαντασια τοῦ γάμου).

Ὦ πόσο θἄθελα θεὰ κι' ὡραία στὶς ὡραῖες,
Ἕνα καλάμι νἄμουνα καὶ μιὰ λιμνοῦλα ἐσύ,
Μὲς στὰ νερά σου νὰ περνῶ τὰ δειλινὰ τὰ θεῖα
Καὶ νὰ μὲ βρίσκει μέσα σου κ' ἡ ρόδινη αὐγή.

(Ἡδονικὲς νοσταλγίες)

Ἔλα Ποίησι, φίλαμε
Κ' εἶσαι ἐπίσης ὡραῖα
Γιατὶ ἔχεις τὰ θέλγητρα
Ἐρωμένης καινούργιας
Ποῦ δειλὰ διαδέχεται
Τὴν παληὰ στὸ κρεββάτι.

(Ἀπὸ τὴν Ἀγάπη στὴν Ποίησι).

Ὕστερα ἀπὸ τὴ ποίηση τὴ ξεχωριστὴ σὲ ἔμπνευση ἑνὸς Νίκου Σαντορινιοῦ, ὕστερα ἀπὸ κείνη ἑνὸς Καβάφη, ἑνὸς Μαλάνου, ἑνὸς Πέτρου Μάγνη, εἰς τοὺς ὁποίους θὰ προσέσω ἕνα νέο ἀκόμη ἄγνωστο τὸ Γιάννη Μηταράκη εἶναι ἀστεῖο νὰ ἐξακολουθεῖ νὰ λέγεται (ἂν ὄχι νὰ πιστεύεται) ἀπὸ τοὺς ἐπιδεξιους, πῶς οἱ διανοούμενοι τῆς Αἰγύπτου, μόνο γιὰ κριτικὴ εἶναι καλοί.

Γ. ΒΡΙΣΙΜΙΤΖΑΚΗΣ

Ἡ πνευματικὴ κίνηση στὴν Πόλη

Ἔχω τὴν εὐτυχία νὰ λάβω πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ μερικοὺς τόμους ἀπὸ τὰ κοινωνιολογικο, φιλολογικὰ καὶ σατυρικὰ περιοδικὰ ποῦ βγαίνουν στὴν Πόλη Καὶ δὲν εἶναι λίγα καθὼς θὰ δῆτε.

Ἀρχίζω ἀπὸ τὰ κοινωνικὰ κι' ἐπιστημονικά.

Σ' αὐτὰ διακρίνεται τὸ «Ἀπ' Ὅλα» παληὸ περιοδικὸ ἄλλως

τε, ποῦ ἔβγαινε καὶ πρὶν ἀπ' τὸν πόλεμο καὶ ποῦ πολλοὶ ἀπὸ σᾶς μπορεῖ νὰ γνωρίζουν.

Τὸ «Ἀπ' Ὅλα» μὲ ὅλο τὸν ὕψω ὁ τοῦ χαρτιοῦ κατώρθωσε νὰ κρατήσῃ τὴν ἔκδοση του ὅλη τὴ διαρκεια τοῦ πολέμου καὶ σὲ ἀρκετα καλὸ χρονικὸ μάλιστα. Τὸ χρωστάει δὲ αὐτὸ στὴν ὑποστήριξη ποῦ τοῦ ἔκαναν παντοτε οἱ ἀναγνῶστες του ποῦ κύτταξαν νὰ κρατήσουν μὲ κάθε θυσία ὅτι ἀντιπροσώπευε τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα τῆς Πόλης.

Ὁ Πόλεμος ὡς τόσο εἶχε κάποιον ἀντίχτυπο στὴν ὕλη τοῦ περιοδικοῦ στὴν ὁποία δυστυχῶς δὲν ἔχουμε πολλὰ πράγματα νὰ παρατηρήσουμε Ξεχωρίζουμε ἐν τούτοις στὸ κοινωνιολογικὸ καὶ φιλοσοφικὸ μέρος τὸ διευθυντή του κ. Θ. Κ. Μ. καὶ τὸν κ. Ἀσημακόπουλο, τὸν Εὔδορο Β ζαντινὸ γιὰ μερικὲς ἐπιτυχημένες μεταφράσεις καὶ στεκομαστε λιγάκι περισσότερο μπροστὰ στὰ γεμᾶτα χιοῦμορ χρονογραφήματα τοῦ κ. Φορμακίδη

Ὅσο γιὰ τὴ γλῶσσα αὐτὴ εἶναι καθαρεύουσα τῶν χρονογραφημάτων!

Ἔπειτα ἔρχονται τὰ φιλολογικὰ περιοδικὰ ἀνάμεσα στὰ ὁποῖα ξεχωρίζουμε τὸν «Κόσμο» καὶ τὸ «Λόγο».

Ἂς ἀρχίσουμε ἀπ' τὸν «Κόσμο» Τὸ πρῶτο πράμμα ποῦ χτυπάει στὸ μάτι τοῦ ἀναγνώστη εἶναι ἡ γλῶσσα του ποῦ εἶναι πολὺ πιὸ δημοτικὴ ἀπὸ τὴ γλῶσσα τοῦ «Ἀπ' Ὅλα». Καὶ τὰ περιεχόμενα ὅμως εἶναι κι' αὐτὰ πολὺ πιὸ ἐκλεκτά. Διακρίνουμε δὲ κυρίως μερικὰ διηγήματα τοῦ κ. Καλογεώμου, καὶ μάλιστα τὴ «Λιλή» ἕνα ἀληθινὰ ὄμορφο διηγηματάκι καθὼς καὶ ἕνα ἄλλο ἀκόμα μὲ τὴν ὑπογραφὴ Ἐρημήτη «Τὰ Χρυσανθέμια».

Καὶ τώρα ἐρχόμαστε στὸ «Λόγο»

Αὐτὸ εἶναι πιὰ καθαρὰ λογοτεχνικὸ περιοδικὸ καὶ μάλιστα δημοτικιστικὸ καὶ ὡς, εἶχε τὸ θράσος – γιατὶ θράσος εἶναι ἀκόμα αὐτὸ στὴν Πόλη — ν' ἀπαγγειλῃ καθαρὰ καὶ ξάστερα στὸ πρόγραμμα τοῦ ποῦ ἐμπνευσμένο ἀπ' τὴν μεγάλη, τὴν ἀπέραντη ἀγάπη στὴν Προοδο εἶναι ἕνα μικρὸ ἀριστουργηματάκι. Σᾶς τὸ δίνω ὁλόκληρο ἐδῶ πρὸς γιὰ νὰ κρίνετε μόνοι σας.

— «Σκοπὸς τοῦ περιοδικοῦ μας, — λέει — νὰ συναθροίσουμε γύρω σ' ἕνα κέντρο φωτεινὸ ἐκεῖνους ποὺ νοιώσανε τὴν ἀνάγκη νὰ ἐλευθερώσουν τὴν ἐθνική μας ψυχὴ ἀπ' τὸν ὕπνο τῆς, ἀδιαφορίας κι' ἀπὸ τὴ σκλαβιὰ τῆς ἀνεκτικότητος.

Οἱ πλάστες τῆς ἀτομικῆς μας συνείδησῃς, οἱ δασκάλοι, μᾶς ἔμαθαν νὰ περιφρονοῦμε τὸν ἑαυτό μας. Μᾶς ἔτεισαν μὲ τὸ ρητορικό τους ροχαλητὸ κι' αὐτὸ εἶναι τὸ μόνο οὐσιαστικὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκπαίδευσή, μας — πῶς εἴμαστε μικροὶ καὶ βάρβαροι μπροστὰ στὸ μεσουρανίσμα τοῦ προγονικοῦ μας πολιτισμοῦ Ξέχασαν νὰ μᾶς πούνε — κι' αὐτὸ πρέπει νὰ εἶναι ὁ σκοπὸς κάθε ἐκπαίδευσης — πῶς, *ὅσο μικροὶ κι' ἂν εἴμαστε, ἔχουμε ἀπέναντι τῶν πεθαμένων τὴν ὑπεροχὴ τῆς ζωῆς.*

Οἱ μορφωτὲς τῆς κοινωνικῆς μας συνείδησῃς, οἱ πατάδες, μᾶς ἔμαθαν ν' ἀνεχόμαστε τὸν ἑαυτό μας. Ἀμόρφωτοι, γιατὶ τρομάζουν τὴ δουλεια, ἀνήθικοι, γιατὶ δὲν νοιώθουν τὴν ἀποστολή τους γεμίσανε τὸ ράσο τους μὲ τὸν ταρτουφισμὸ τοῦ παρασιτου καὶ προσπάθησαν νὰ στερεώσουν μεταξύ τους καὶ τῆς κοινωνίας τὴ συναλλαγὴ τῆς ἀνεκτικότητας.

Ὁ «Λόγος» ἔρχεται νὰ κρούσῃ μέσα στὴ νεκρή μας πολιτεία μιὰν ἀναστάσιμη καμπάνα.

Σκοπός μας, νὰ δυναμώσουμε κάθε παλμὸ μελλοντικῆς δημιουργίας ἐκεῖ ποὺ βρίσκεται, νὰ τὸν ξυπνήσουμε ἐκεῖ ποὺ βρίσκεται ἀκόμη ναρκωμένος. Τὸ σύστημά μας; Δὲν ἔχουμε κανένα, δὲ θέλουμε κανένα. Λατρεύουμε πολὺ τὴ Ζωή, γνωρίζουμε καλὰ τὴν παντοδυναμία της, γιὰ νὰ τολμήσουμε νὰ τὴν ὑποτάξουμε ἀμέσως σὲ συστήματα Εὐχόμαστε καὶ περιμένουμε νὰ μᾶς ἐπιβάλῃ ἐκείνη τὸ δικό της.

Ὅταν τὸ μεγαλήτερο μέρος τῆς ἐθνικῆς μας ὁλότητας νοιώσῃ κατάβαθα, ὄχι μὲ τὴν ὑποκριτικὴ κακοήθεια τῆς ψευδαισθησίας, τὴν ἀνάγκη τῆς ὑγείας, τότε ἡ σωτηρία ἔνα βάθος. Τὸ ἐθνικὸ κατορθώσουμε ἡν ἀνεξαρτησία τοῦ ἐγώ μας, ὅτι δὲν κατωρθώσαμε ἀκόμη ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνες ἀναπνοῆς; ἴσως ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ οἱ ἀετοὶ τῆς Ρώμης σκεπάζοντας τὸν ἥλιο μὲ τὰ σιδερένια τους φτερὰ σβύσαν μεσ' ἀπ' τὴν καρδιὰ μας τὴ λατρεία τῆς ζωῆς.

Τὰ *συστήματα γεννιοῦνται ἀπὸ τὴν ἀνάγκη* Αὐτήνα πρέπει πρῶτα νὰ νοιώσουμε, τὴν ἀνάγκη τῆς ἀτομικῆς μας δημιουργίας ἀπάνω στὸ γρανιτη τῆς αὐτοπεποίθησις.» —

Κι' τώρα ἐρχόμαστε στὰ σατυρικὰ περιοδικά.

Αὐτὰ εἶναι πάρα πολλὰ διακρίνοντοι ὅμως τὸ «Ἐμπρὸς» καὶ τὸ «Ἄνω Κάτω» ἔπειτ' ἀπ' τὰ ὁποῖα ἔρχονται τὸ «Κεντρὶ» κι' ὁ «Βούρδουλας».

Ὁ ὑπόδουλος Ἑλληνισμὸς ποῦ διαρκῶς πιεζότανε δὲν εἶχεν ἄλλο ὅπλο ἐναντίον τῆς τούρκικης θηριωδίας παρὰ τὰ βέλη τῆς σάτυρας του. Γι' αὐτὸ εἶναι πικρὸ ὅσο τὸ δυνατὸ πικρὰ τὰ βέλη αὐτά. Οἱ ὑπαινιγμοὶ κι' οἱ σατυρισμοὶ τῶν περιοδικῶν αὐτῶν εἶναι τόσο χτυπητοὶ ποῦ ἀπορεῖ κανεὶς γιὰ τὸ θράσος ἐκείνων ποῦ τοὺς ἔγραψαν. Ἀπορεῖ δὲ ἀκόμα καὶ γιὰ τὴ κουταμάρα τῆς τούρκικης λογοκρισιας ἡ ὁποία δὲν καταλαβαινε τὸ χτύπημα ποὺ κρυβοτανε πίσω ἀπὸ μια ἁπλῆ στὴν πρώτη ματιὰ γελοιογραφία καὶ ποὺ θεωροῦσε τοὺς σατυρισμοὺς γι' ἀθῶα πειράγματα.

Τελειώνοντας ἐδῶ τὴ μικρή μας ἐπισκόπιση δὲ μᾶς μένει παρὰ νὰ σταθοῦμε ἕνα χαιρετισμὸ ἀληθινοῦ θαυμασμοῦ στοὺς συνάδελφους μας τῆς Πόλης ποῦ μὲ τέτοια θαυμαστὴ ἐπιμονὴ καὶ τέτοιο ἀπαράντο θαρρος ἔκαναν τὸ καθῆκον τους στὴν Τέχνη

1919 ΓΙΑΝ. ΙΒΡΑΚΗΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

Καινούργια βιβλία ἐκδοθήκανε τοῦ κ. Κ. Ν Κωνσταντινίδη: Τὸ τραγοῦδι τῆς Ἡλιόκαλη ἔκδοση Ἀλεξανδρειας. — Τοῦ Κνοὺτ Χαμψοῦν: Ἡ βασίλισσα τοῦ Σιβᾶ, μετάφρασμένο ἀπ' τὸ κ. Λ Κουκούλα ἔκδοση ὁ βιβλιοπώλη κ. Βασιλείου — Γ. Βρισιμιζάκη, Μηταρακη, Σαρεμάννη: Κάτω ἀπὸ τὸν Ἀττικὸν οὐρανὸ μὲ ποιήματα τῶν δύο πρώτων καὶ διήγημα τοῦ τελευταίου.

Περιοδικὰ ὅλο καὶ καινούργια σχεδιάζουντα κάθε νέος φαίνεται τῶς θὰ κινῆ καὶ δικό του περιοδικό. Ἔτσι σὲ λίγο βλέπουν τὸ φῶς ὁ θρυλικὸς «Θρῦλος» τοῦ κ. Τσιγκαράκη καὶ τὸ «Σύμπόσιον» μὲ ἱρχιτεκτονικὸ τὸν κ Γεωργιάννη.

Ἀπ' τὰ νέα περιοδικὰ δείχνουν καλὴν ἐργασίαν ἡ «Λύρα» καὶ οἱ «Νέοι».

Τὴ Περισκεψὴ βγάζει καὶ ἡ «*Πανεπιστημιακὴ Ἐπιθεώρηση*» εἰς δίκλωρο φύλλο μὲ ὕλη Ἐπιστημονικὴ ἐκλεκτὴ τῶν κ. κ. Ι. Ρ. Ρ καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας, Τσουκαλᾶ δικηγόρου κτλ. ὕλη ποῦ ἐντατοκρίνεται σὲ ὅλες τὶς ἐπιστήμες.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Σ' ὅσους μᾶς στείλανε γιὰ δημοσίευση ἀπαντήσαμε ἰδιαιτέρως. Στοὺς ἄλλους στὸ ἐρχόμενο.

ΛΑΧΕΙΟΝ
ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Ἡ ΔΕΥΤΕΡΑ κλήρωσις τοῦ Λαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, θὰ γίνῃ τὴν Κυριακὴν 28 Ἀπριλίου (11 Μαΐου) 1919.

Σύνολον κερδῶν δραχμ. 200,000
Μέγα κέρδος » 80,000